

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Kansantalouden mahdollisuudet ja rahoitusmarkkinat

Kiinteistöjen sijoitus-, rahoitus- ja
kehitysliiketoiminnan Vuosiseminaari

Aulanko, Hämeenlinna 12.11.2009

Seppo Honkapohja
Suomen Pankki

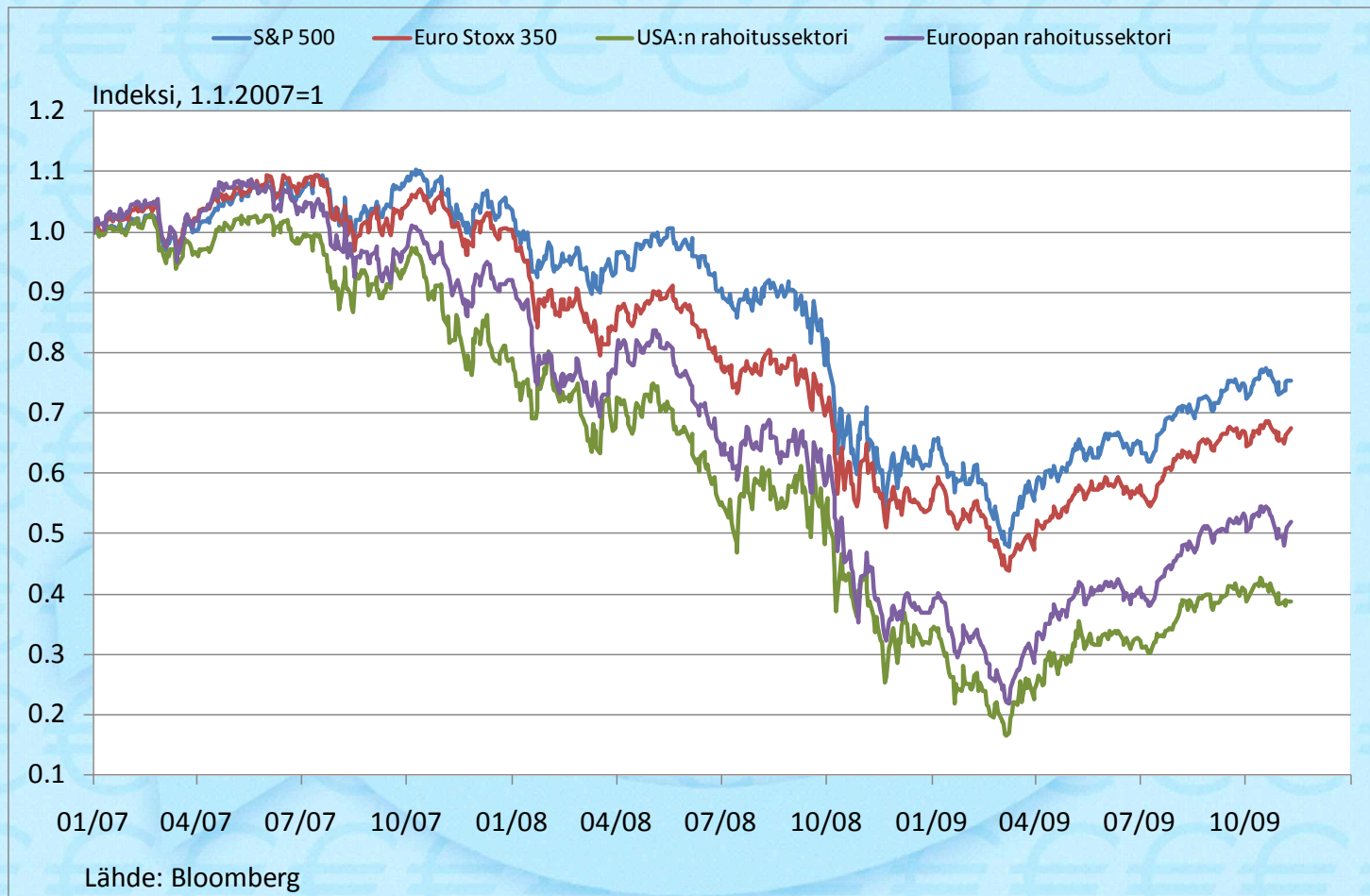
Esityksen rakenne

- ◆ Rahoitusmarkkinoiden tila
- ◆ Reaalitalous I: kansainvälinen tilanne
- ◆ Reaalitalous II: Suomi

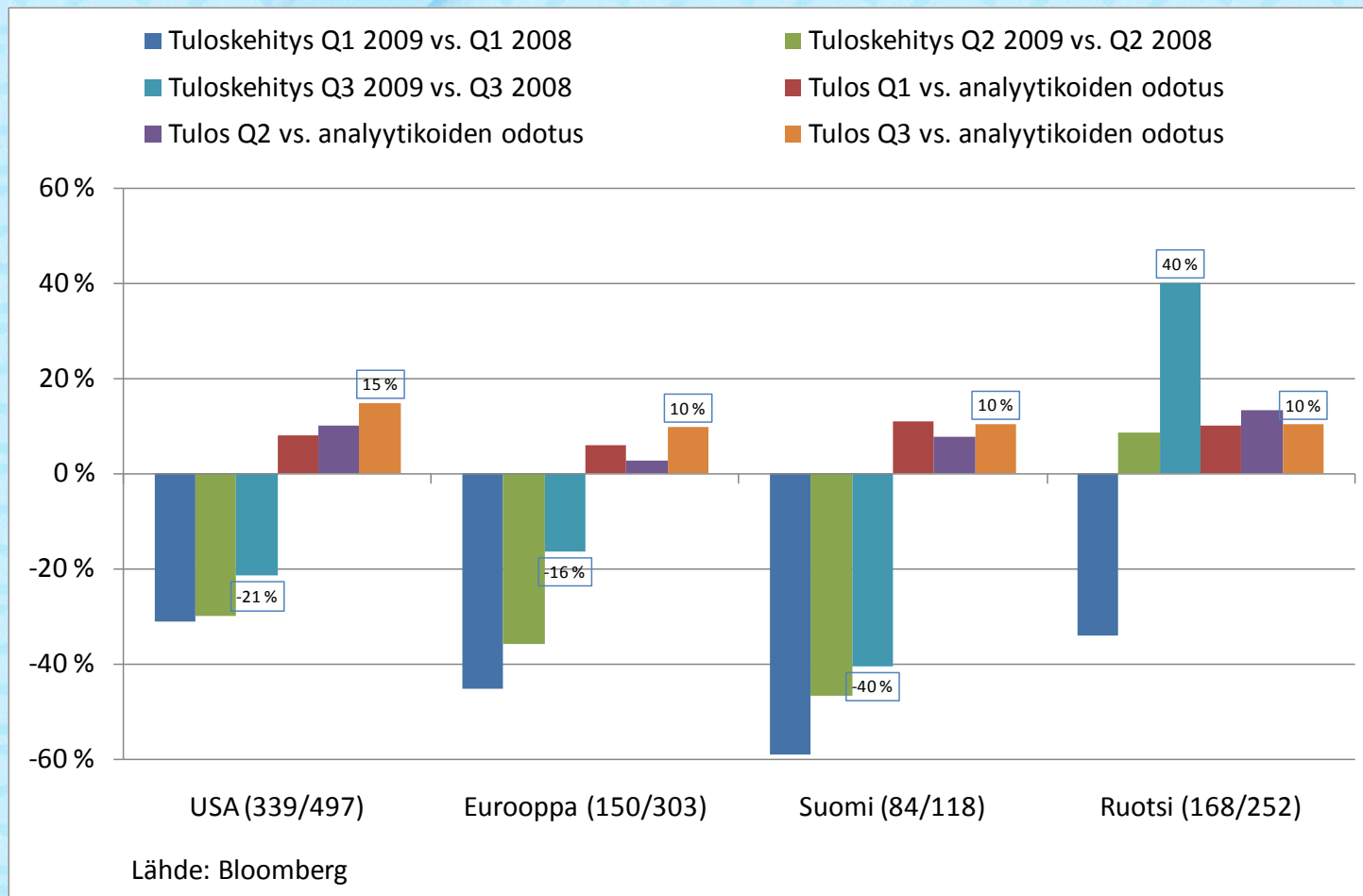
Rahoitusmarkkinat

- ◆ Rahoitusmarkkinoiden tilanne parantunut viime keväästä lähtien
 - Monet indikaattorit osoittavat tähän suuntaan
- ◆ Keskuspankkien korot ennätysalhaalla
- ◆ Keskuspankkien likviditeettioperaatiot käytössä, tarve asteittain pienenemässä
- ◆ Suomessa:
 - alhainen korkotaso on auttanut paljon
 - Pankkien järjestämättömät saamiset ja luottotappiot nousussa mutta taso on melko matala

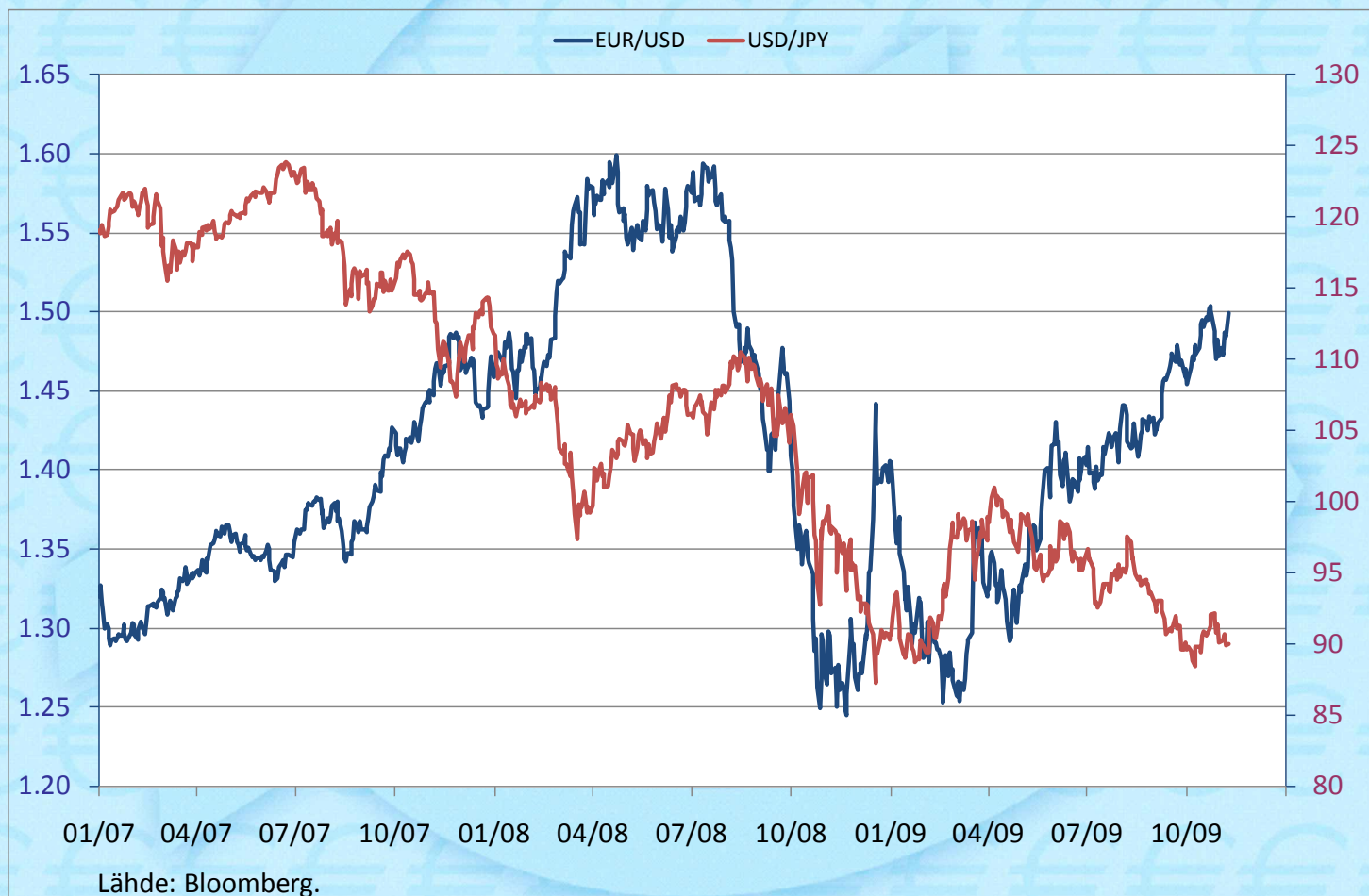
Osakemarkkinoiden kehitys

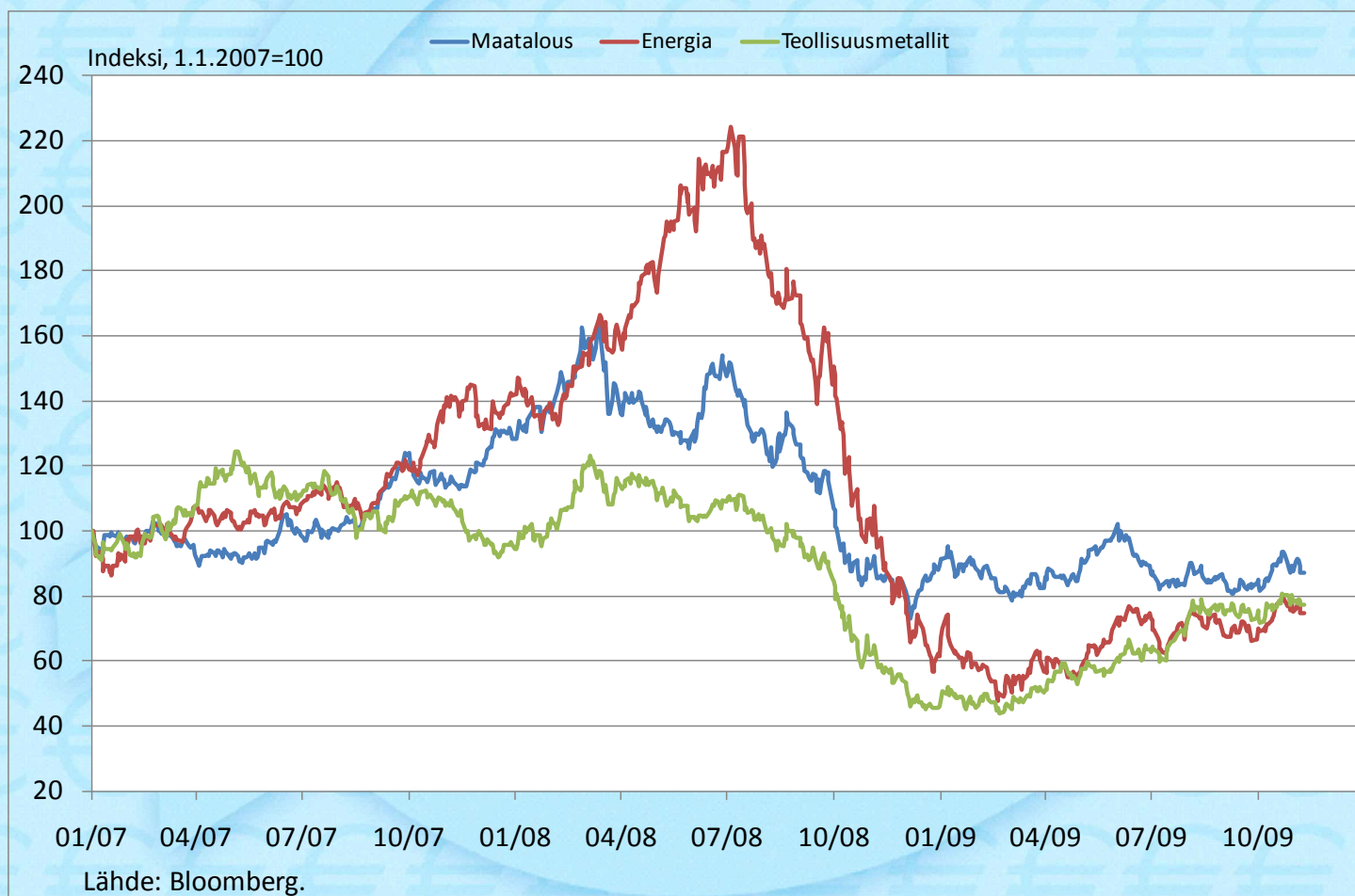
Tuloskehitys vuoden 2009 aikana

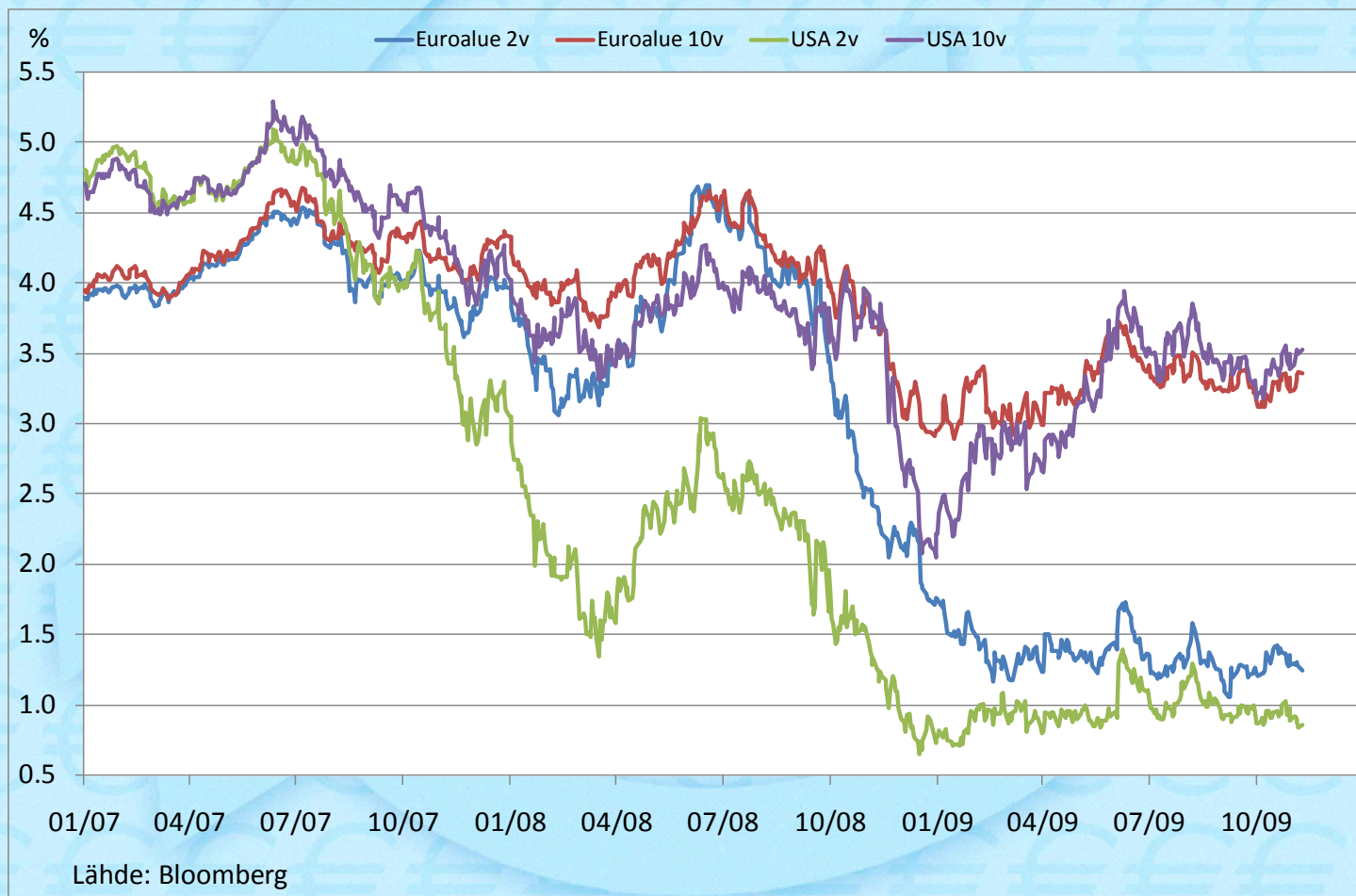
Euron ja jenin kehitys dollaria vastaan

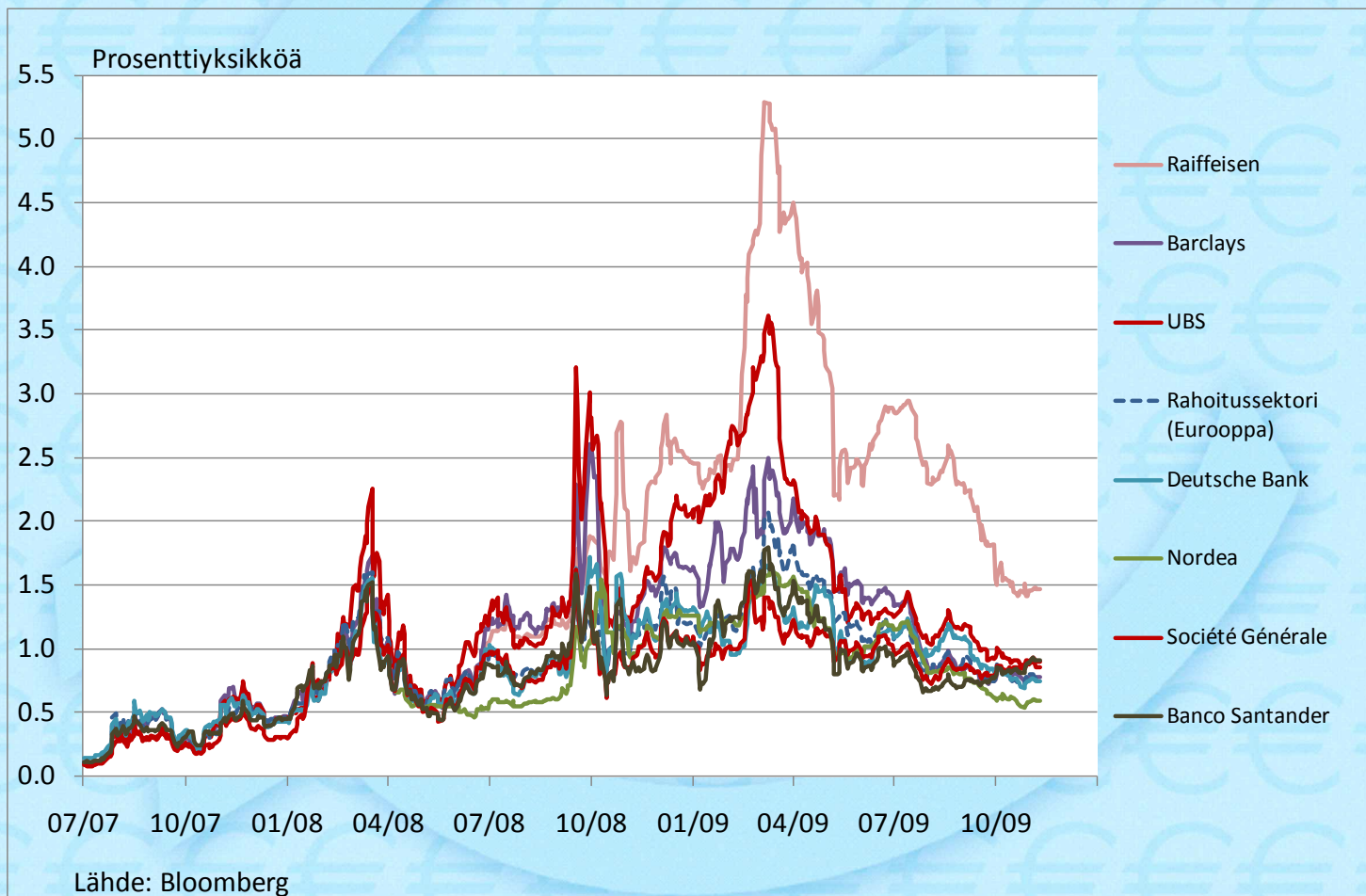
Raaka-ainehintojen kehitys

Euroalueen ja Yhdysvaltojen viitelainojen korot

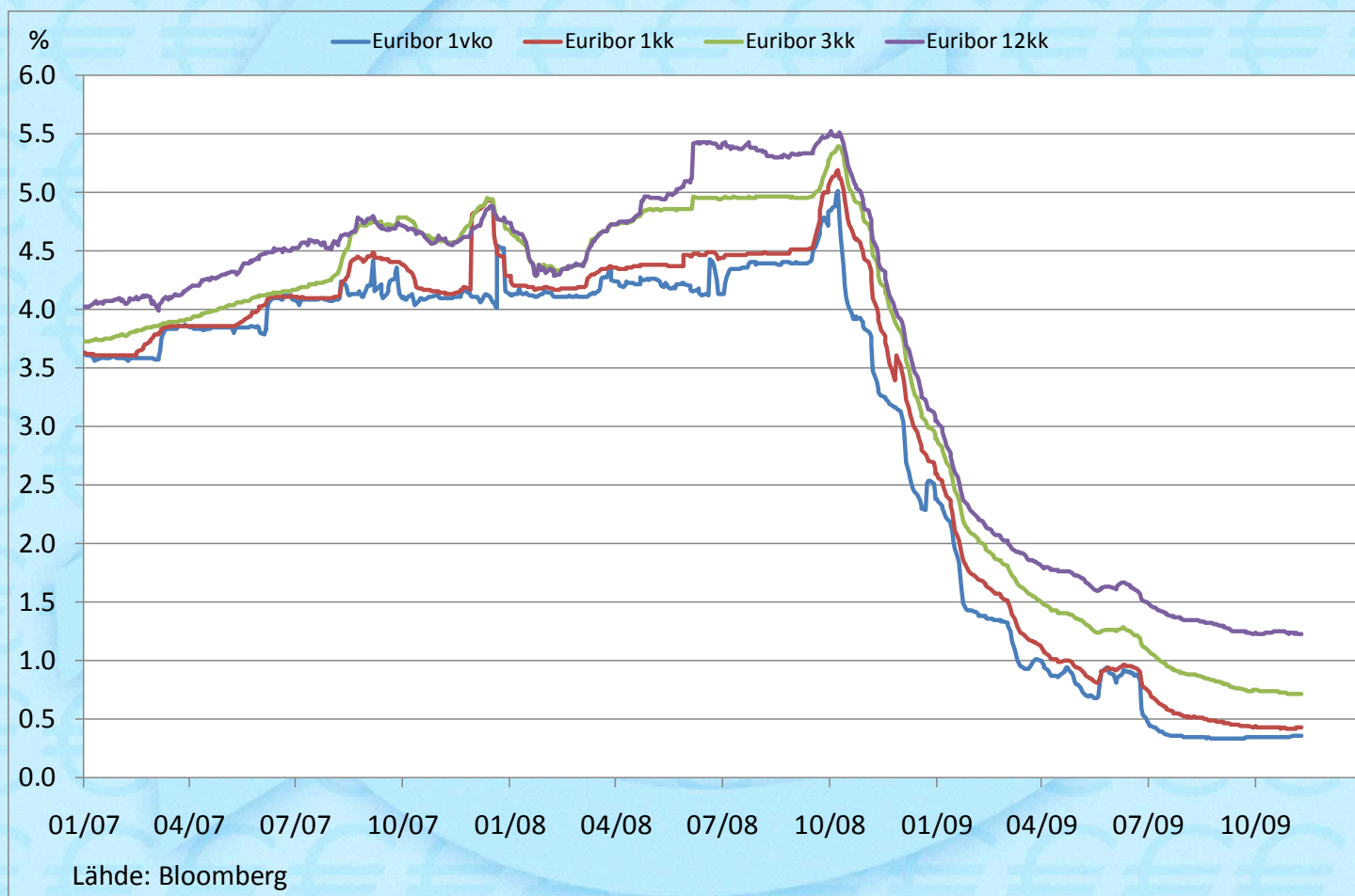
Pankkien luottoriskihintoja

Euroalueen vakuudettomien ja vakuudellisten korkojen eroja

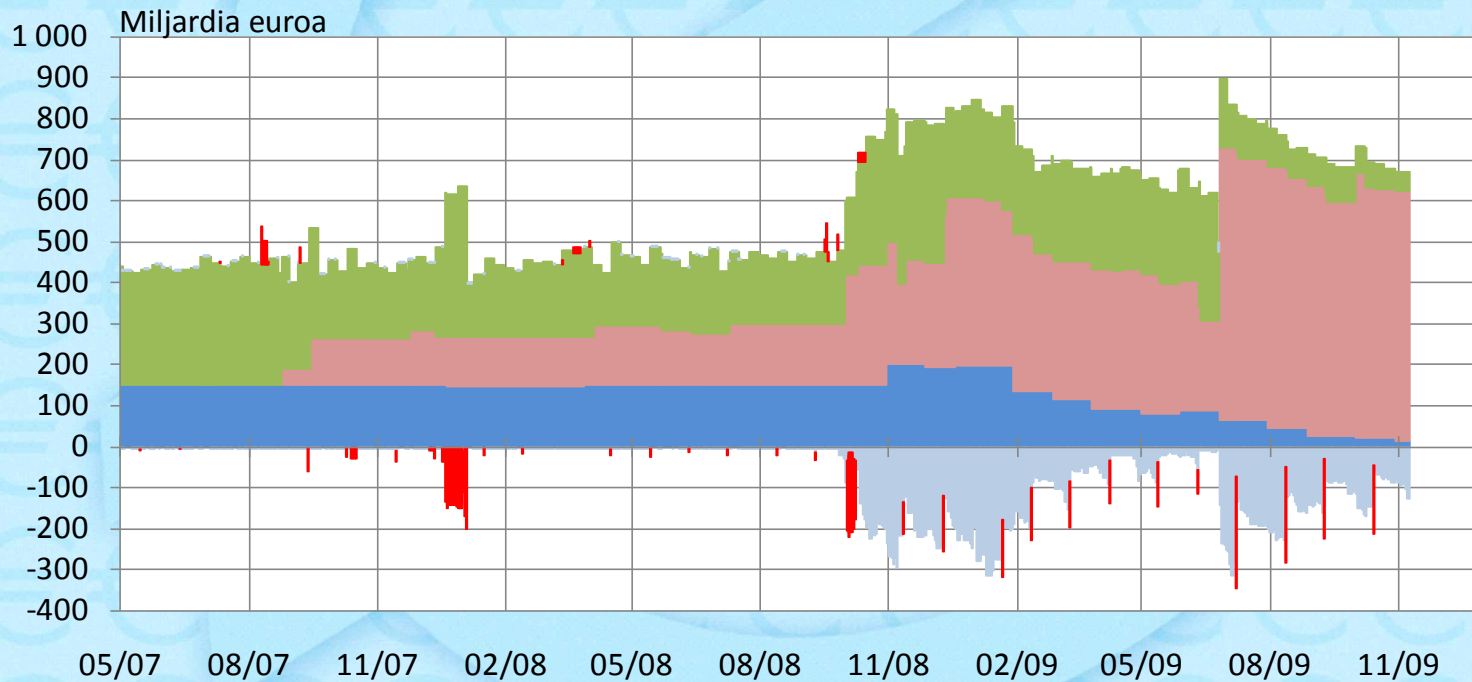

Euribor-korot edelleen laskussa

EKP:n euromääräiset operaatiot

- Pitempiaikaiset operaatiot (3 kk)
- Perusrahoitusoperaatiot (1 vko)
- Hienosäätöoperaatiot (1-5 pv)
- Ylimääräiset pitempiaikaiset operaatiot (1-12 kk)
- Maksuvalmiusjärjestelmän käyttö (1 pv)

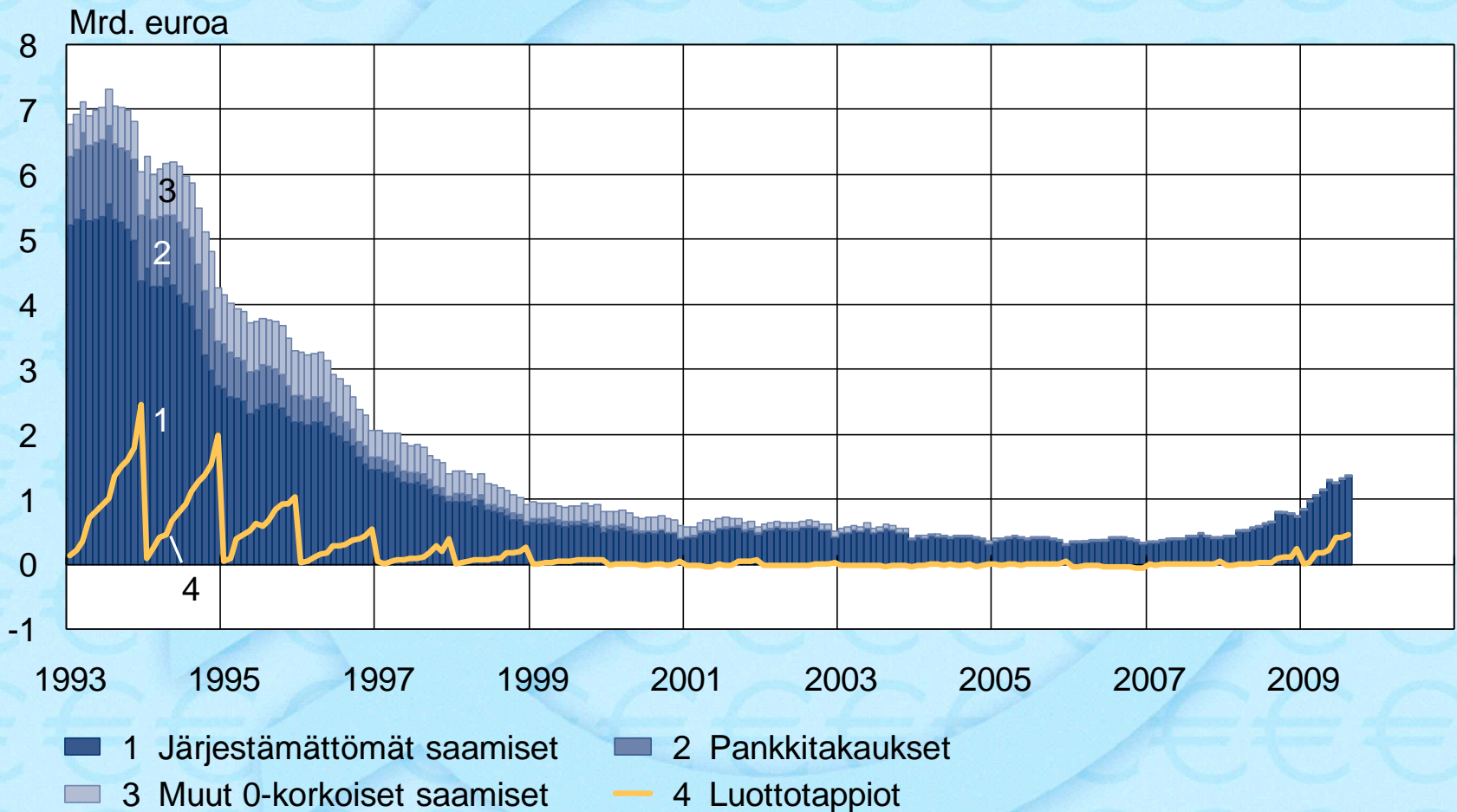
Lähde: Suomen Pankki.

Ekonomistien odotukset keskuspankkikoroista

-----SUMMARY OF INTEREST RATE POLLS FOR MAJOR CENTRAL BANKS-----
Last update: Oct 28

	-----End of period rates-----						
	Q409	Q110	Q210	Q310	Q410	Q111	Q211
U.S. Federal Reserve**	0.13	0.13	0.13	0.50	1.00	1.25	1.75
European Central Bank	1.00	1.00	1.00	1.00	1.50	2.00	2.25
Bank of England	0.50	0.50	0.50	0.75	1.00	1.50	2.00
Bank of Japan	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10
Swiss National Bank	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.50	0.75
People's Bank of China*	5.31	5.31	5.31	-	-	-	-

Pankkikonsernien järjestämättömät saamiset ja luottotappiot

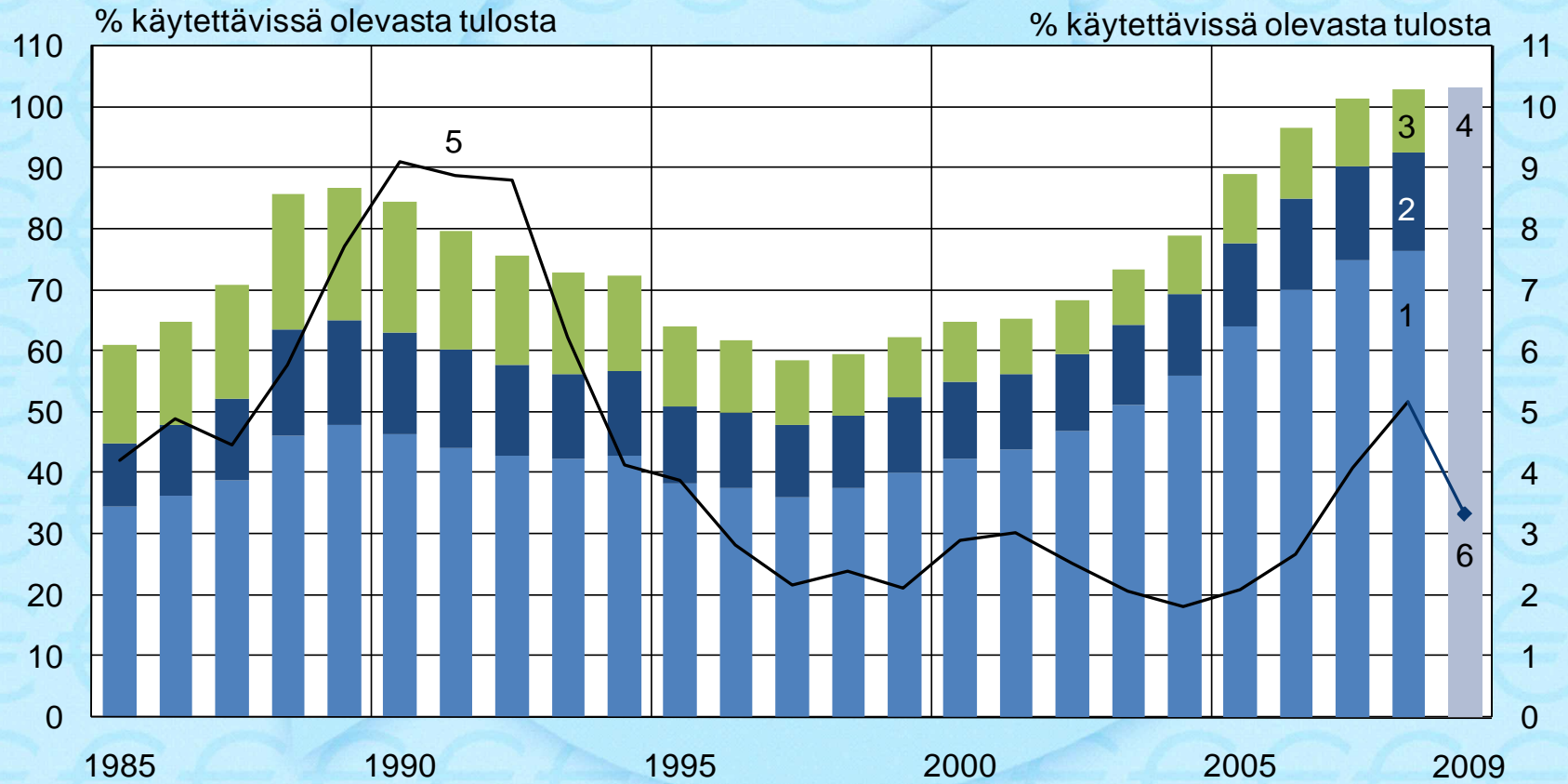

Pl. Arsenal, Siltapankki ja SSP.

Lähde: Finanssivalvonta.

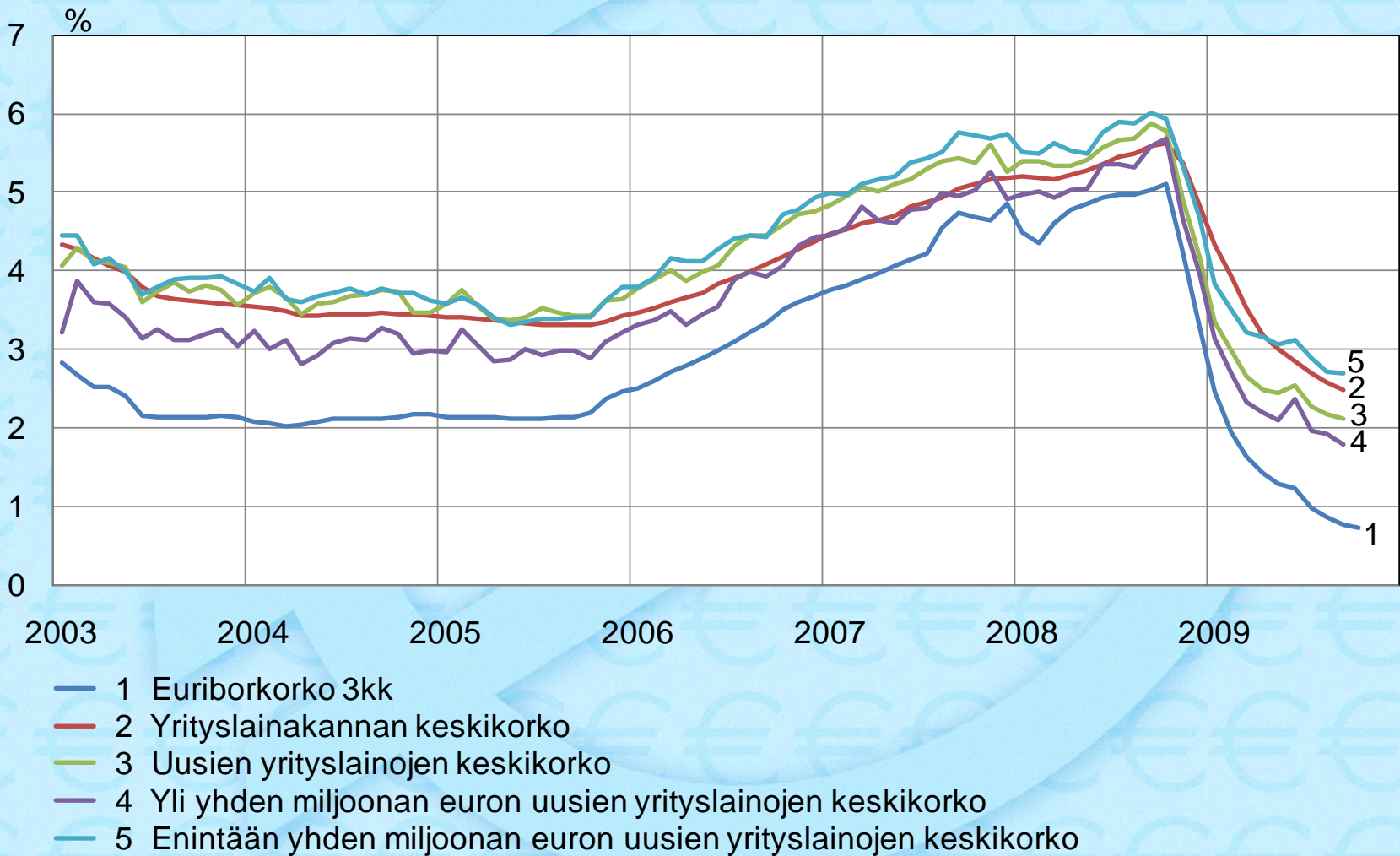
Kotitalouksien velkaantuneisuus ja korkomenot Suomessa (ennuste)

- 1 Asuntolainat
- 2 Kulutus- ja opintoluotot
- 3 Muut lainat
- 4 Lainat yhteensä, ennuste
- 5 Korkomenot (oikea asteikko)
- 6 Korkomenot, ennuste (oikea asteikko)

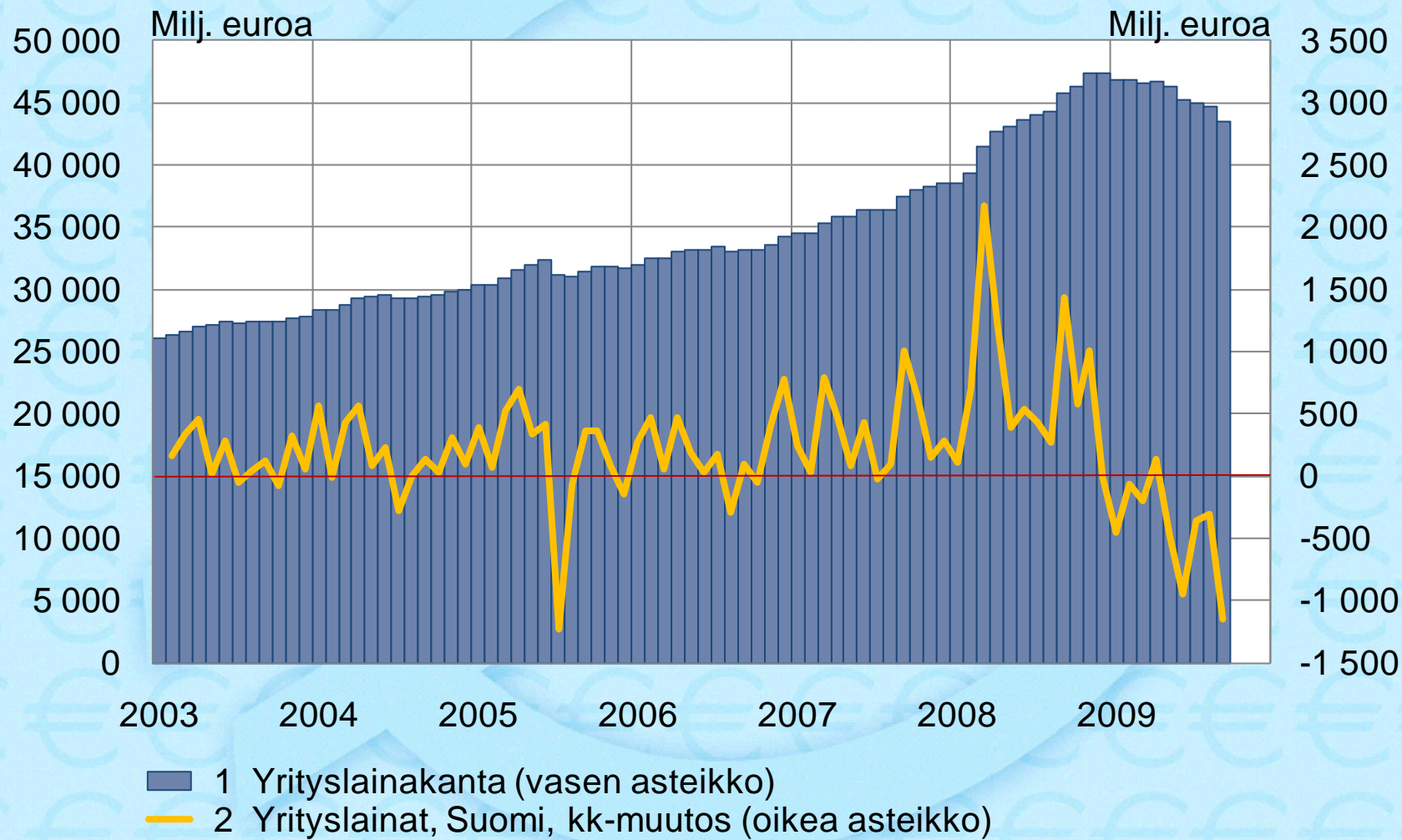
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Yrityslainojen keskekorkoja

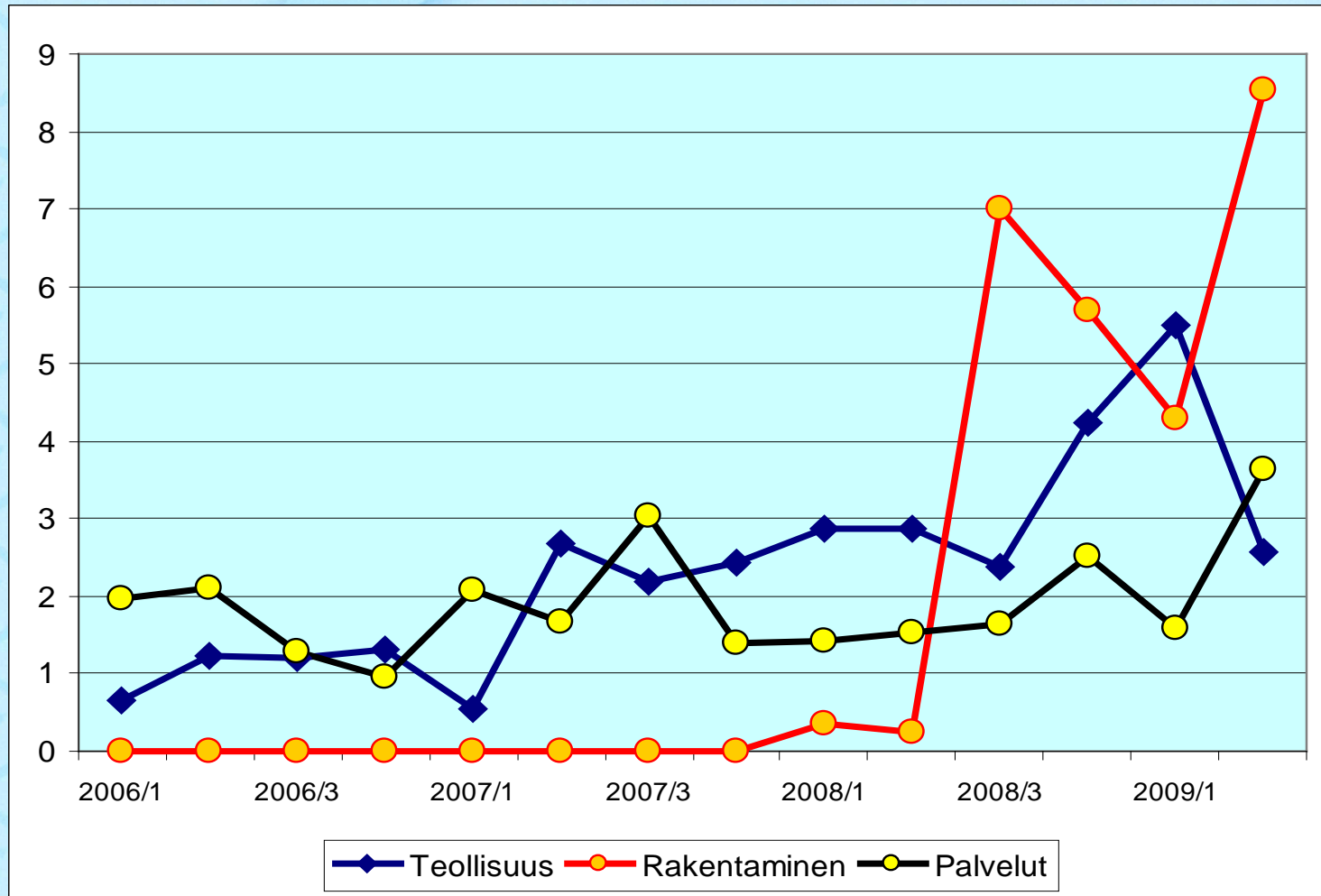
Lähde: Suomen Pankki.

Yrityslainakanta (pl. Asuntoyhteisöt) ja kannan kk-muutos

Lähde: Suomen Pankki.

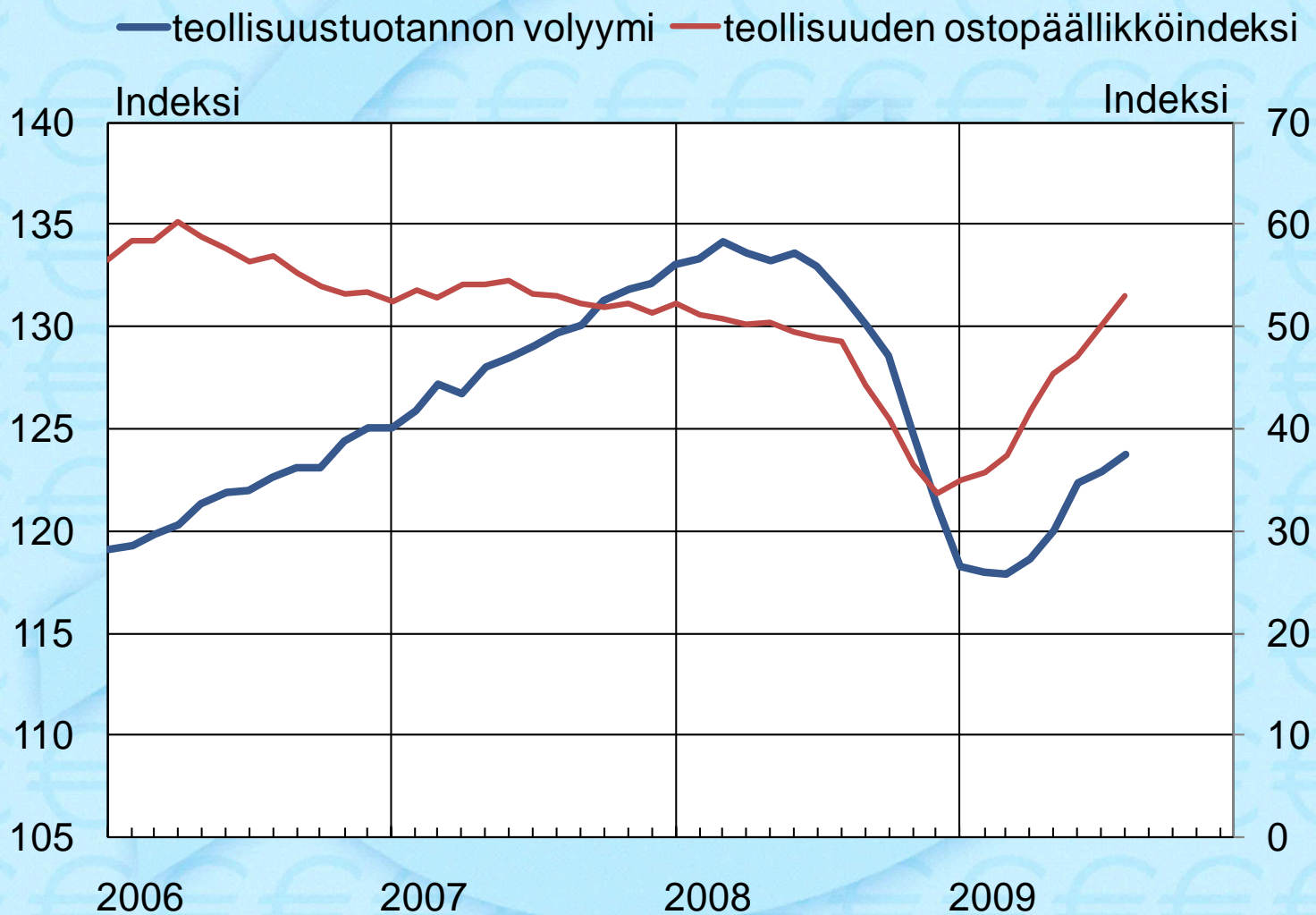
Suhdannebarometri: rahoitusvaikeuksia kokeneet yritykset Suomessa, lähde EK

Reaalitalous I: Maailmantalous

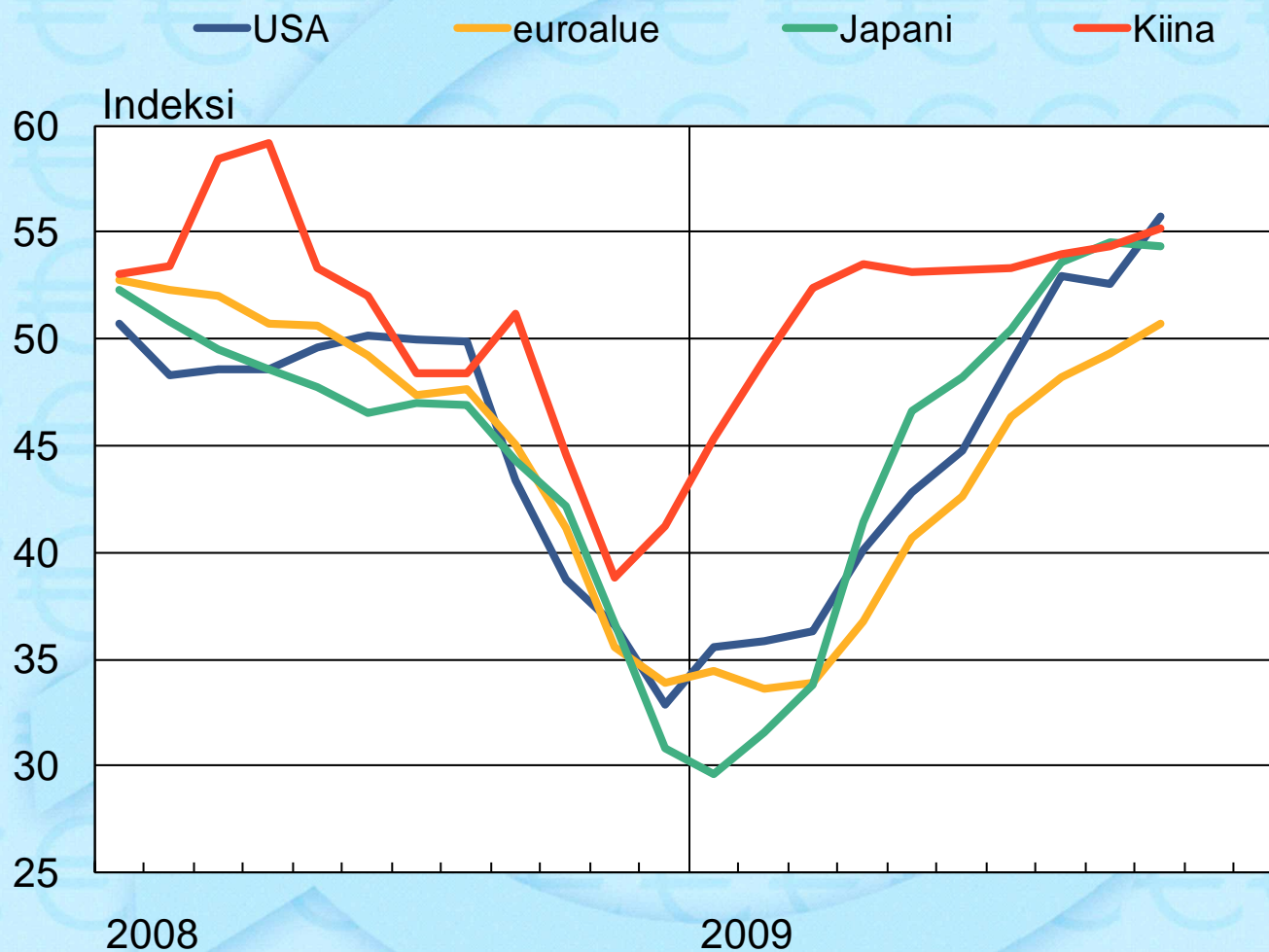
- ◆ Ennätysjyrkän pudotuksen ”pohjakosketus” on tapahtumassa.
- ◆ Indikaattorit osoittavat ylöspäin, taso on matala
- ◆ Nousun ennakoidaan olevan vaatimaton
 - Kiina ja eräät muut Aasian maat poikkeuksina
- ◆ Työttömyysasteet nousussa
- ◆ Inflaatio on tilapäisesti negatiivinen mutta palautumassa matalalle positiiviselle tasolle

Maailman teollisuustuotanto

Lähde: Markit economics, CPB Netherlands Bureau of Economic Analysis.

Teollisuuden ostopäällikköindeksit

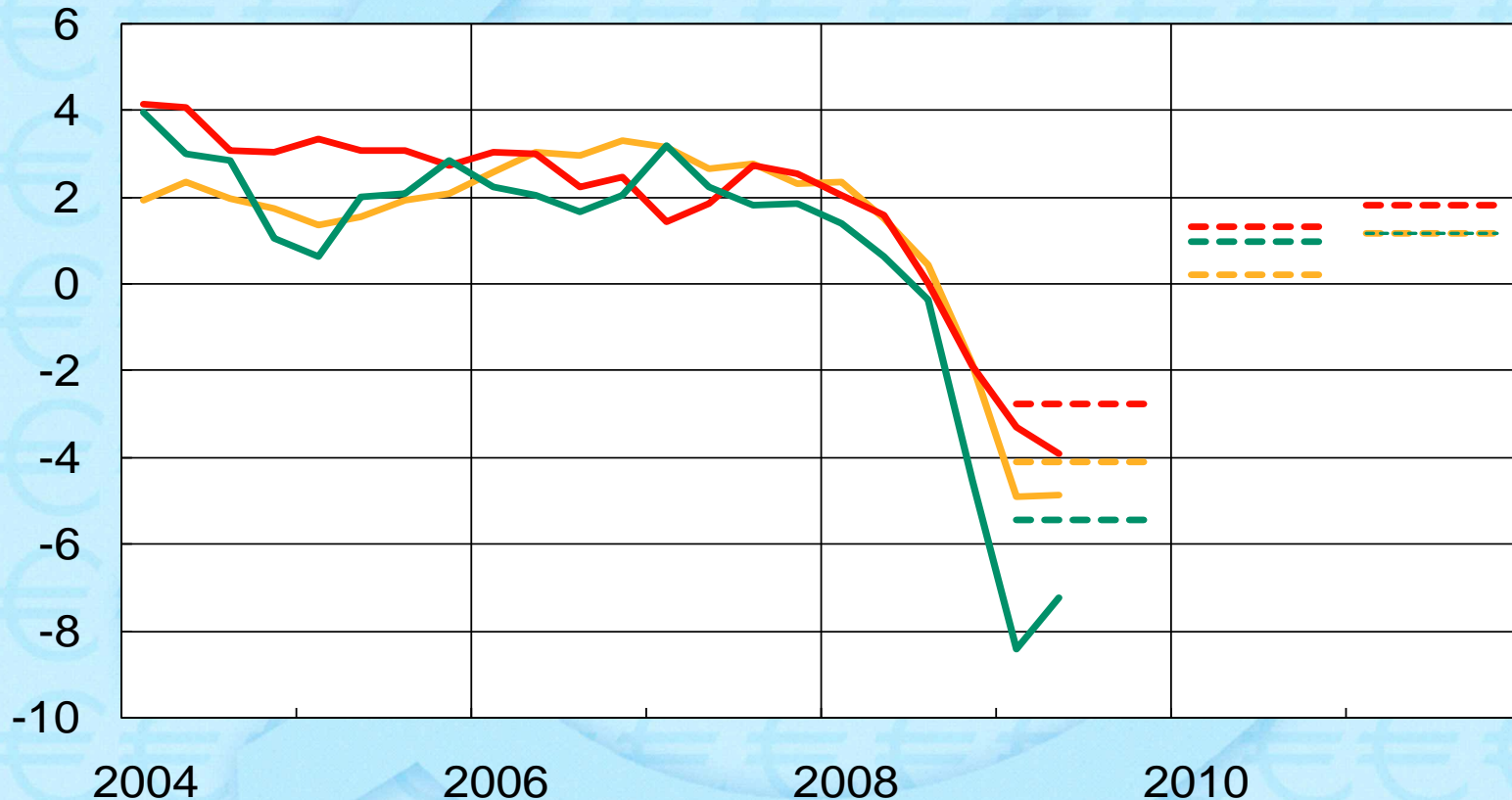
Lähde: Markit Economics.

23297@US euroalue JPCN

BKT:n kasvu keskeisillä talousalueilla

— EU19* — Yhdysvallat — Japani

Prosenttimuutos edellisestä vuodesta

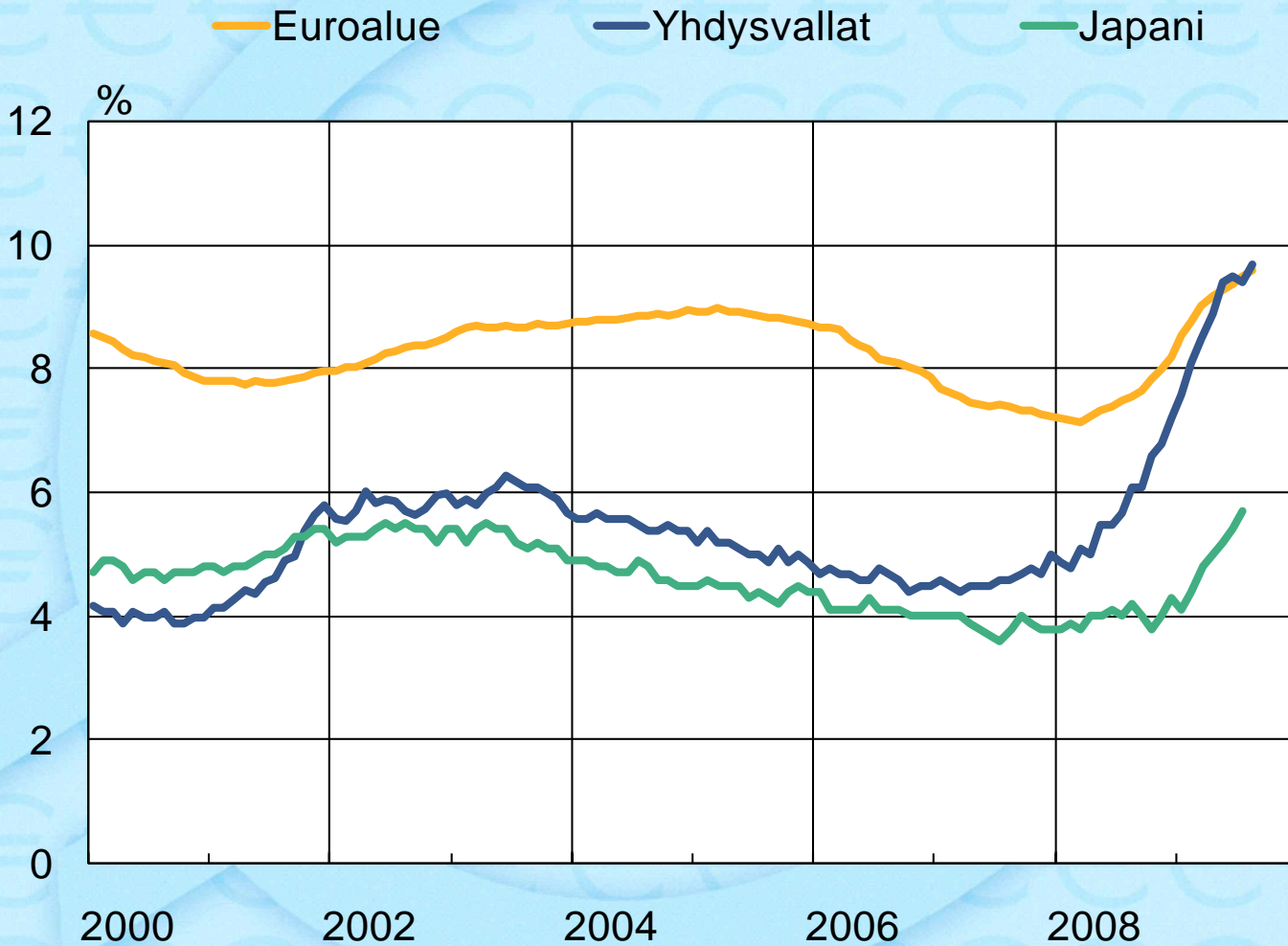

* Euroalue, Ruotsi, Tanska ja Iso-Britannia.

Lähteet: Eurostat, Bureau of Economic Analysis, Economic and Social Research Institute ja Suomen Pankki.

19032 @E&T BKT nv

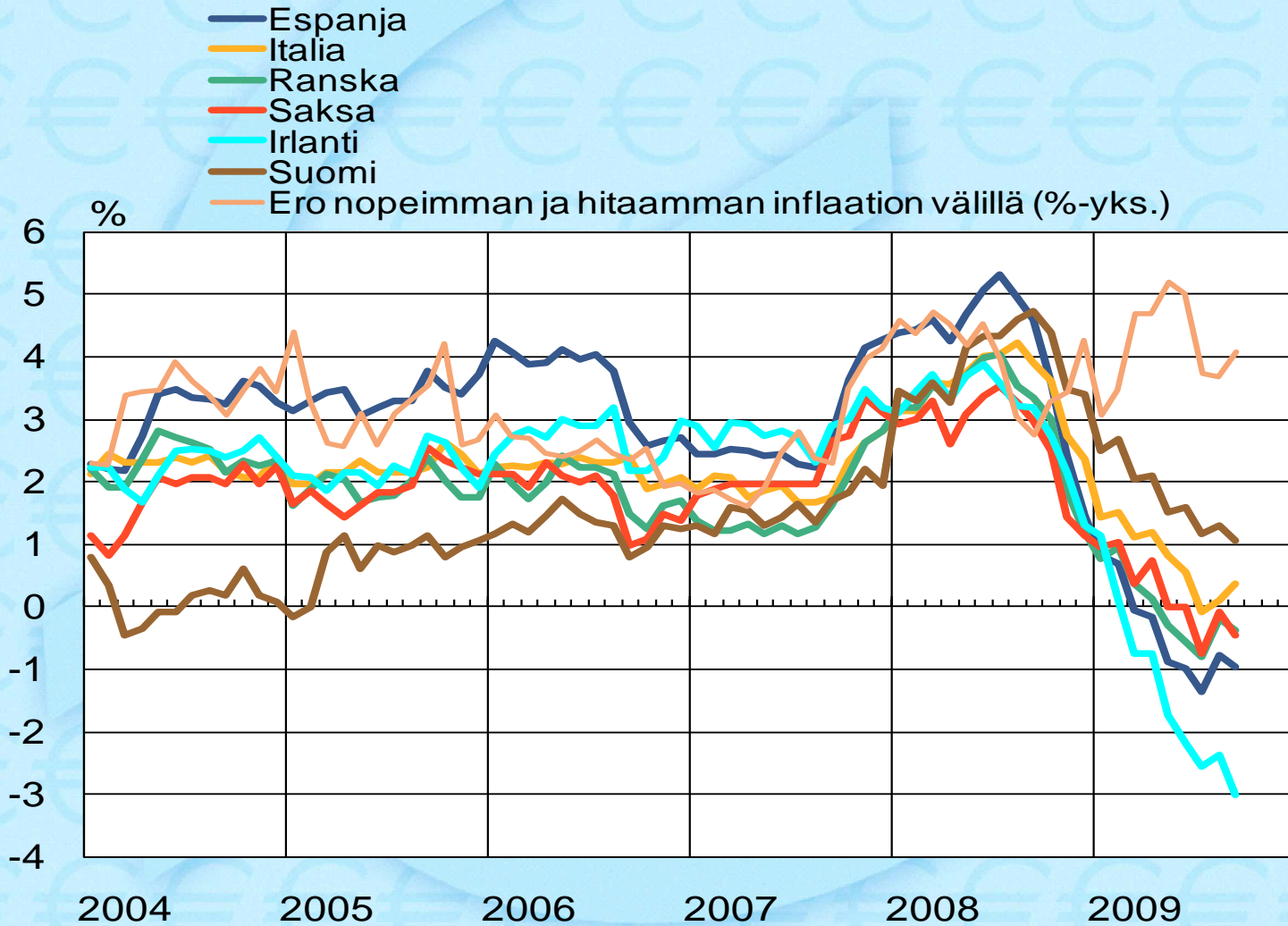
Työttömyysasteita

Lähde: BLS, Eurostat, Bloomberg.

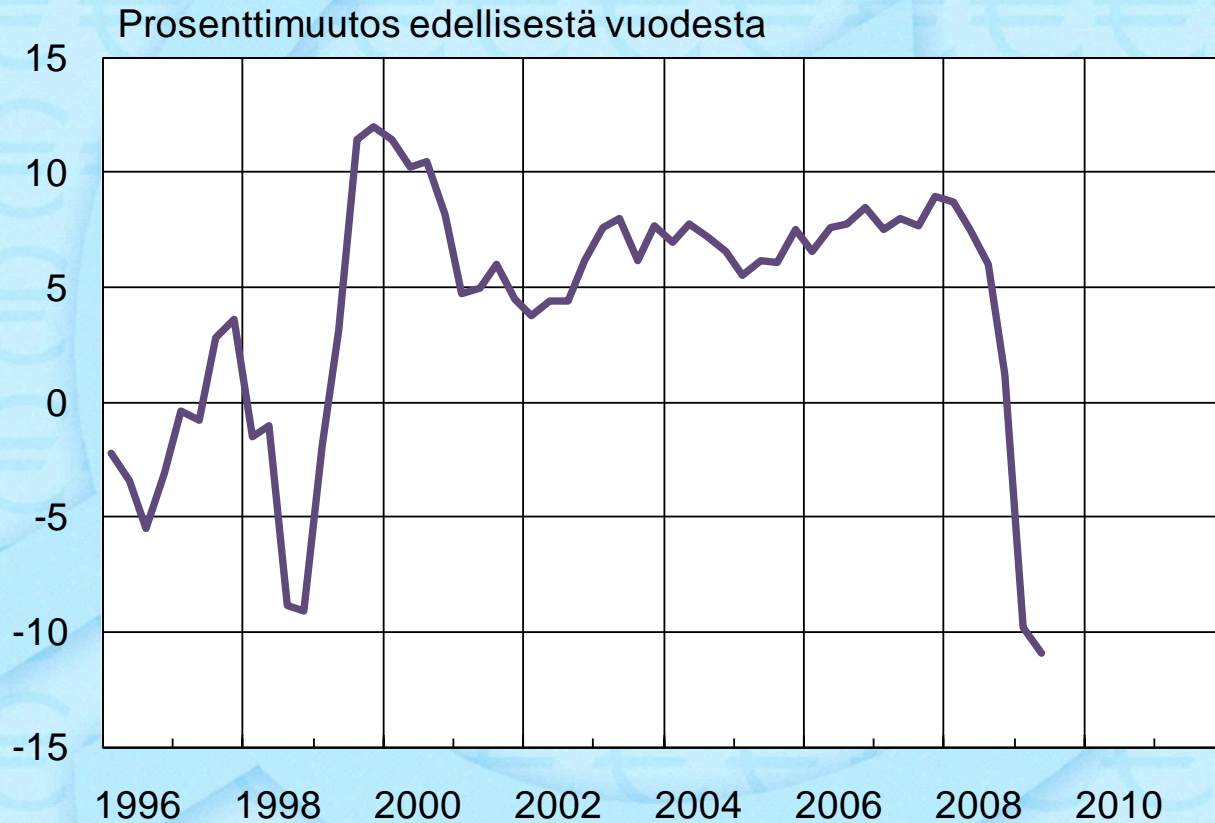
23162@Työttömyys%

Euroalueen maakohtaisia inflaatioita

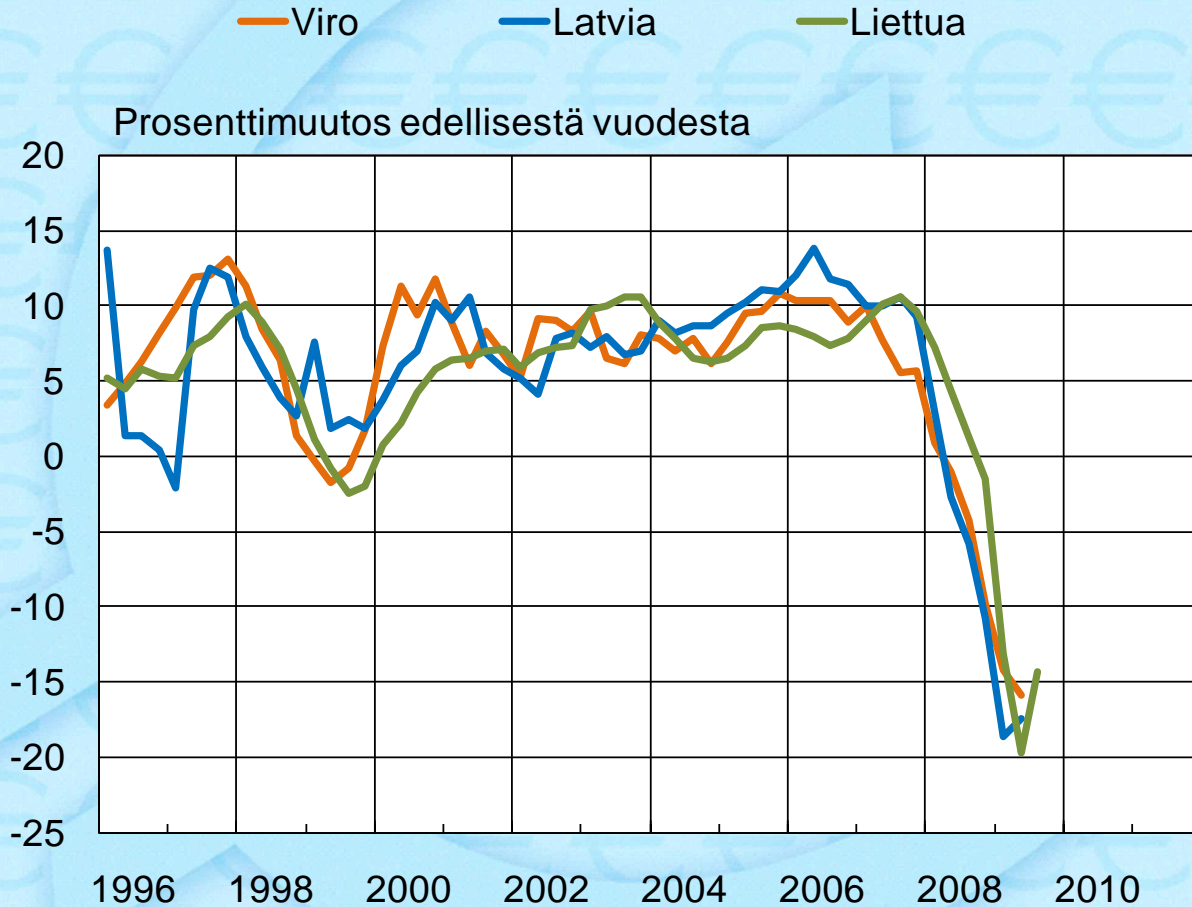
Lähde: Eurostat.

Venäjän BKT:n kehitys

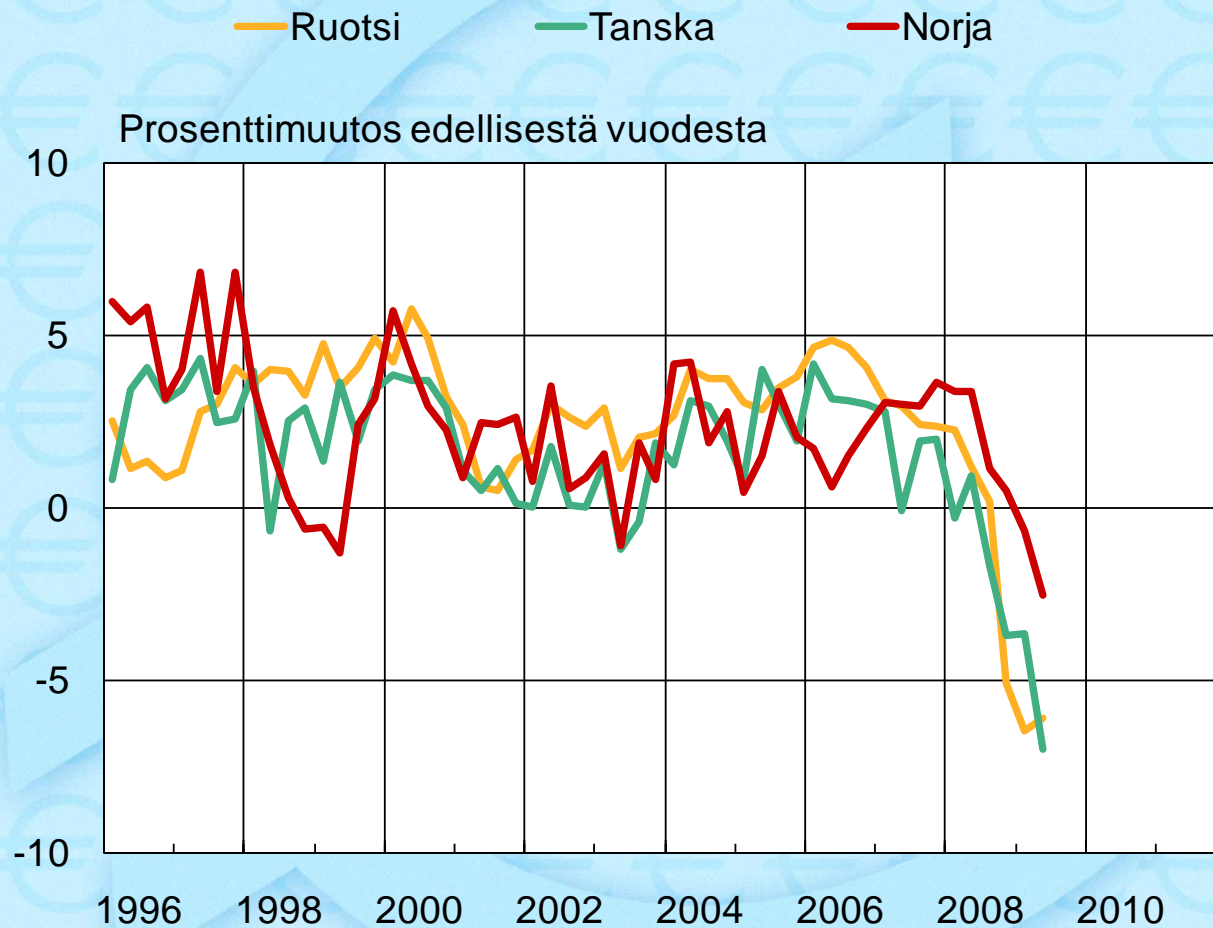
Lähde: Rosstat.

Baltian maiden BKT:n kehitys

Lähde: Eurostat.

Pohjoismaiden BKT:n kehitys

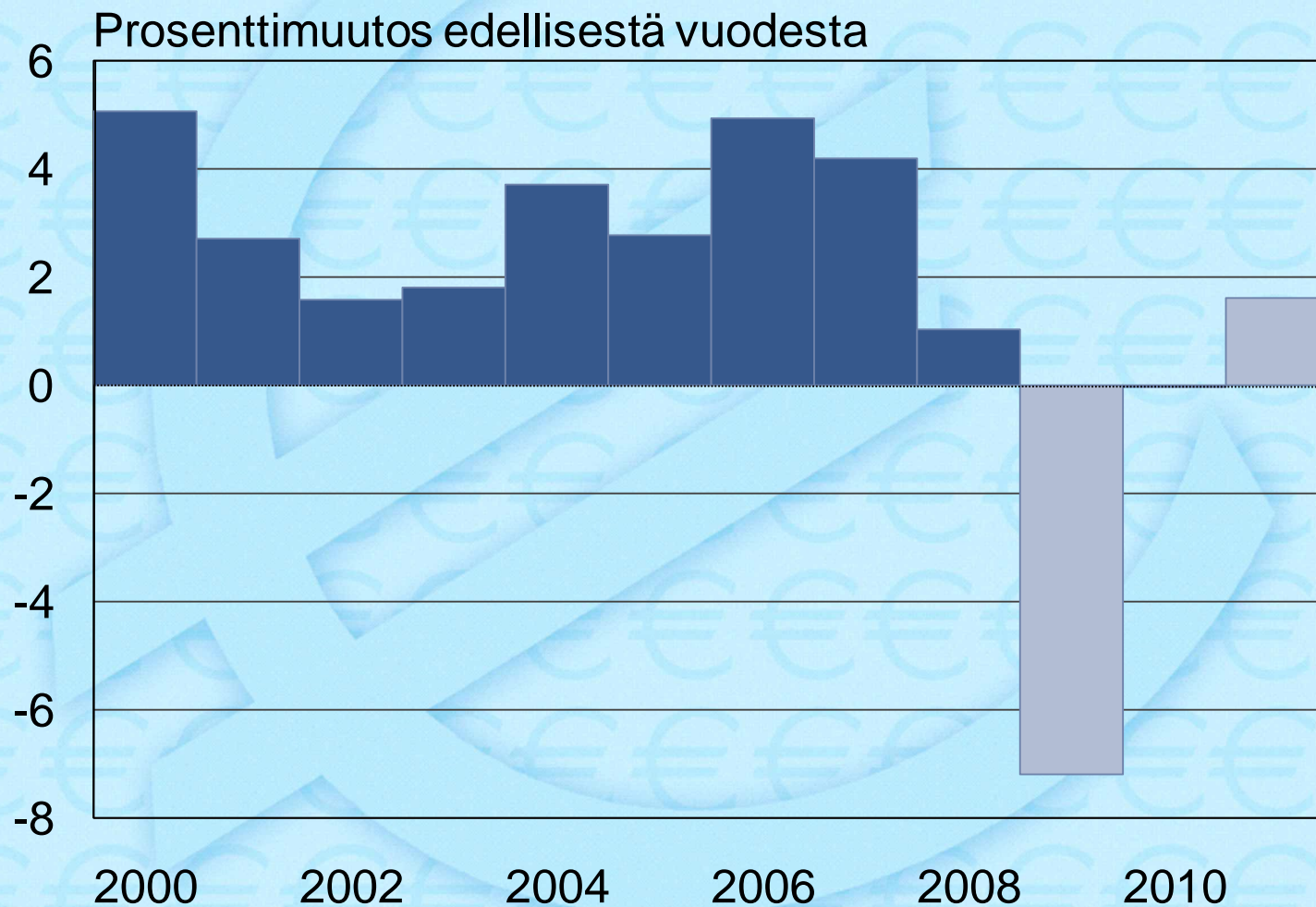

Lähteet: Tilastokeskus ja Eurostat.

Reaalitalous II: Suomi

- ◆ Suomessa suhdannetaantuma osoittautunut ennakoitua syvemmäksi
- ◆ Syynä voimakas viennin supistuminen
- ◆ Nousun ennakoidaan olevan heikko ja hidas
- ◆ Julkinen talous muuttunut voimakkaasti alijäämäiseksi ja velkaantuminen kasvamassa nopeasti
- ◆ Työttömyys on kasvussa ja nousemassa yli 10 prosenttiin
 - Nuorten työttömyys on erityinen ongelma

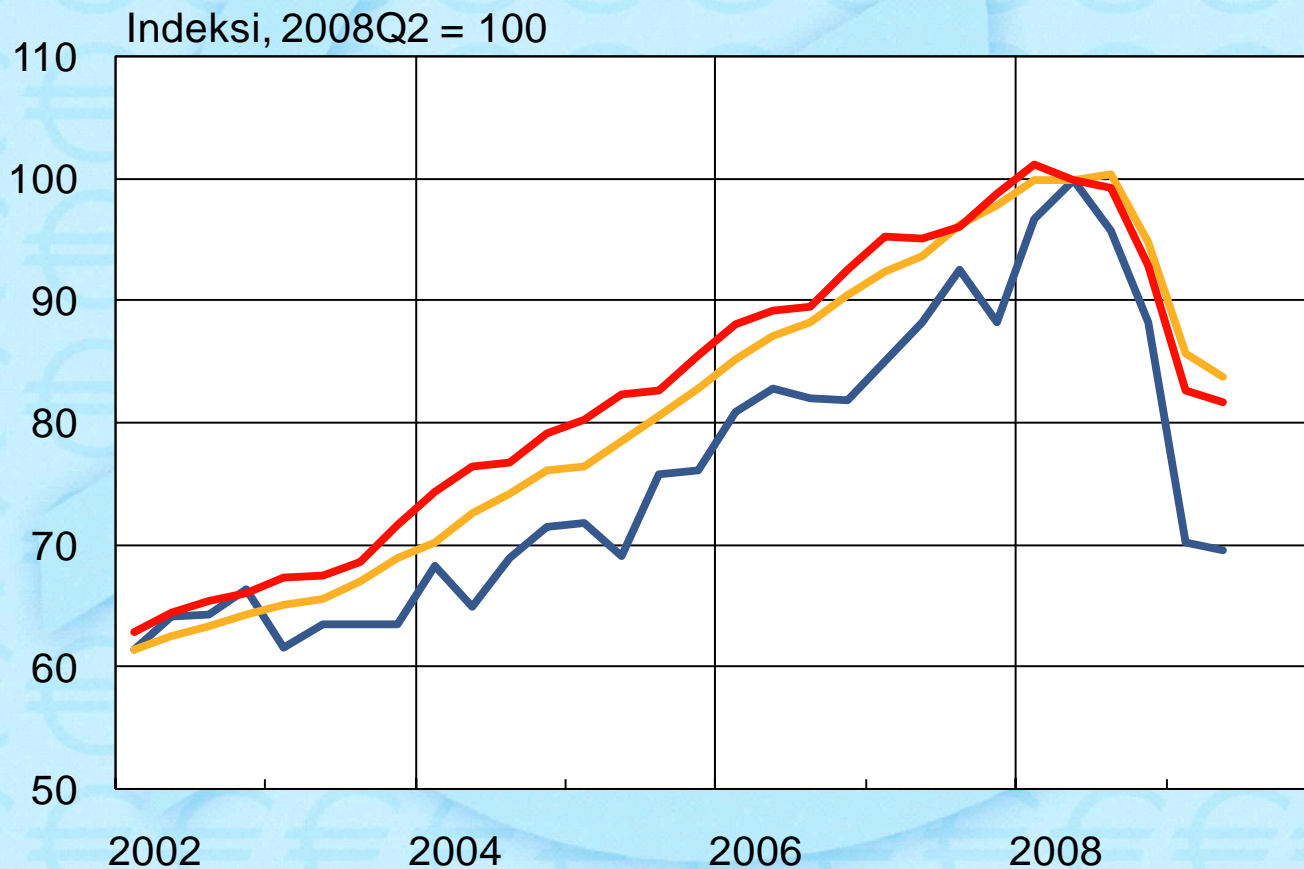
Bruttokansantuote

PATU 22360

Suomen vienti, vientimarkkinat ja maailmankauppa

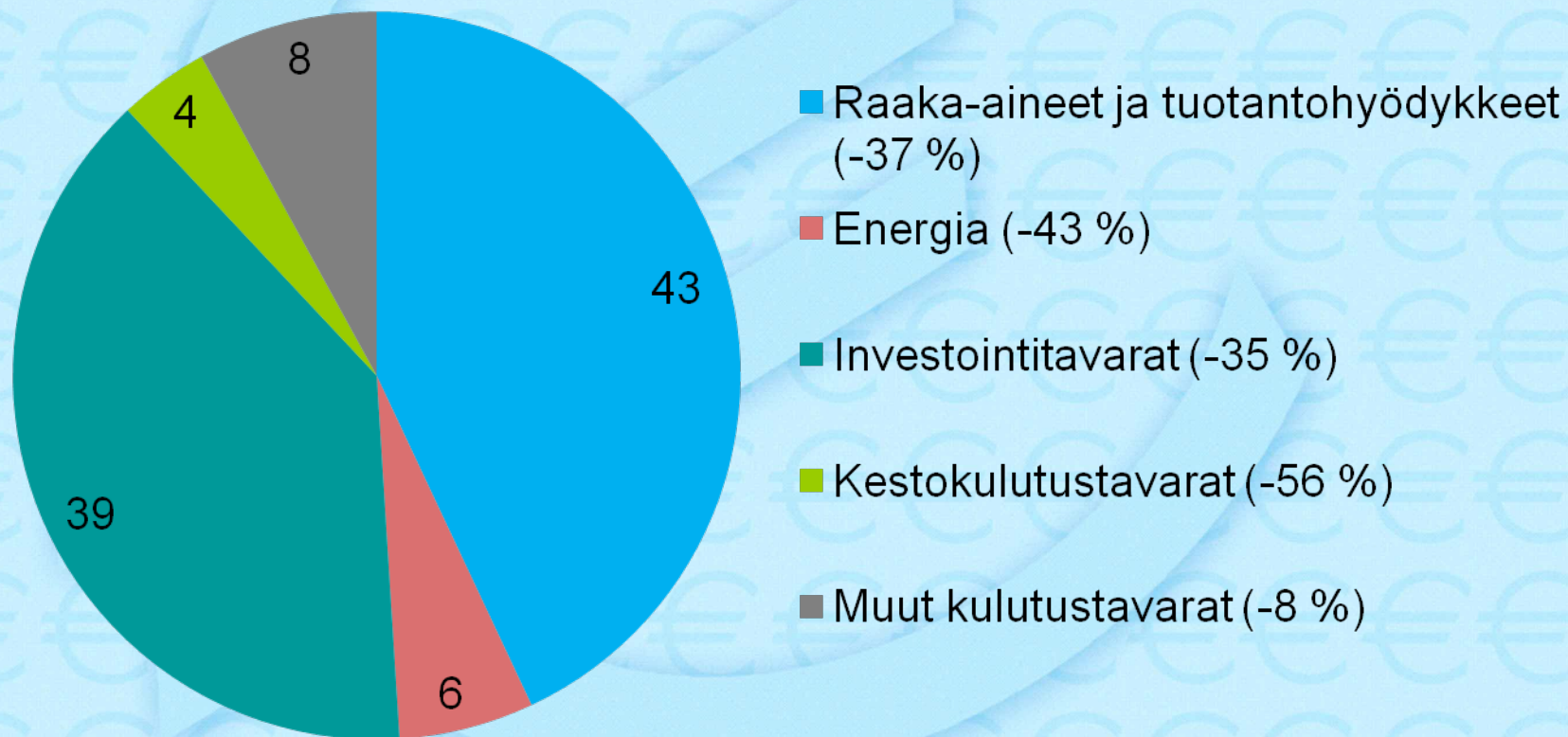
- Tavaroiden ja palveluiden vienti
- Suomen vientimarkkinat
- Maailmankauppa

Lähteet: Tilastokeskus, CPB ja Suomen Pankki.

Investointitavarat, tuotantohyödykkeet ja raaka-aineet ovat yli 80 % tavaraviennistämme

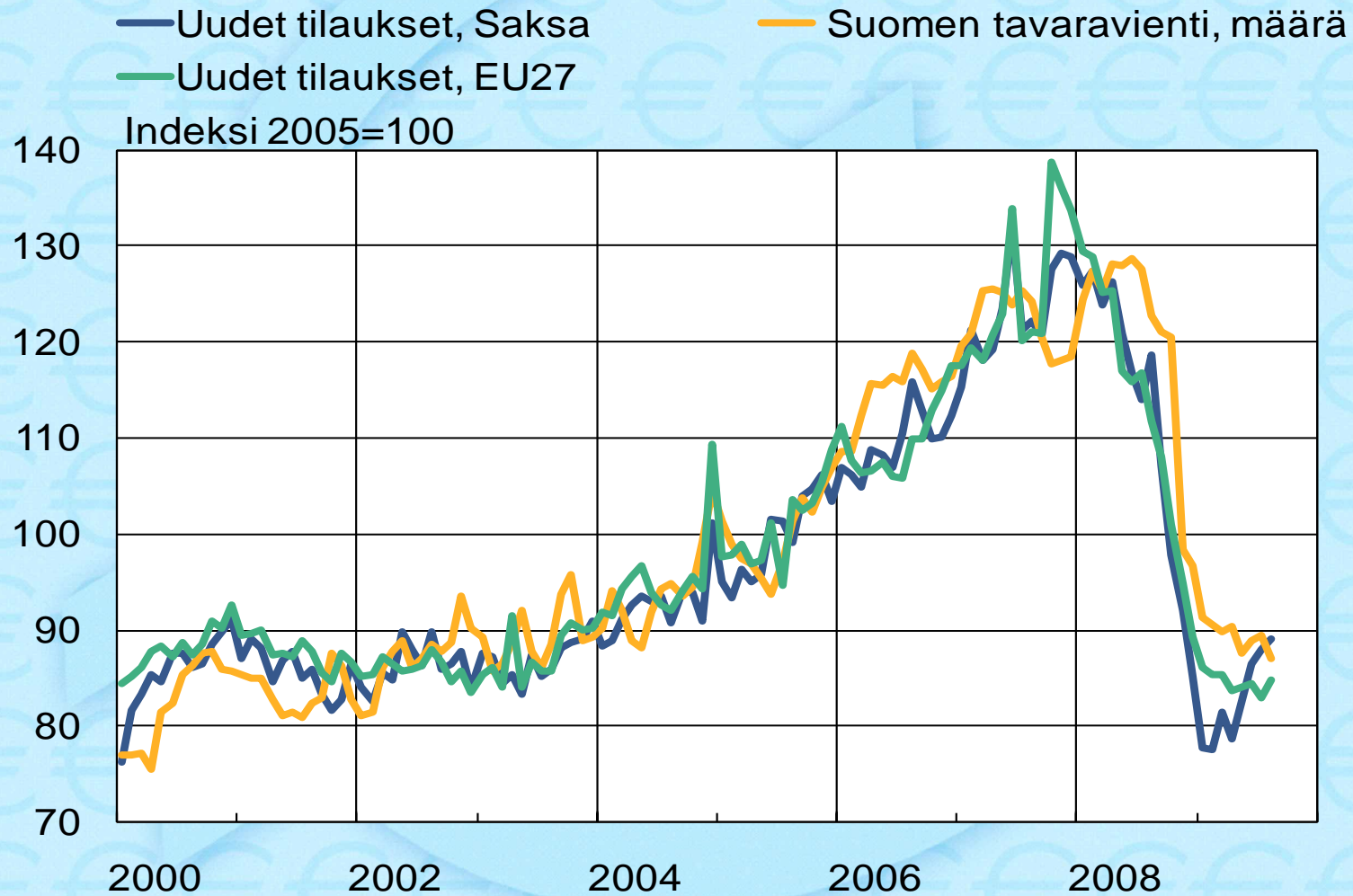
Tammi-kesäkuu 2009, %

Lähde: Tulli

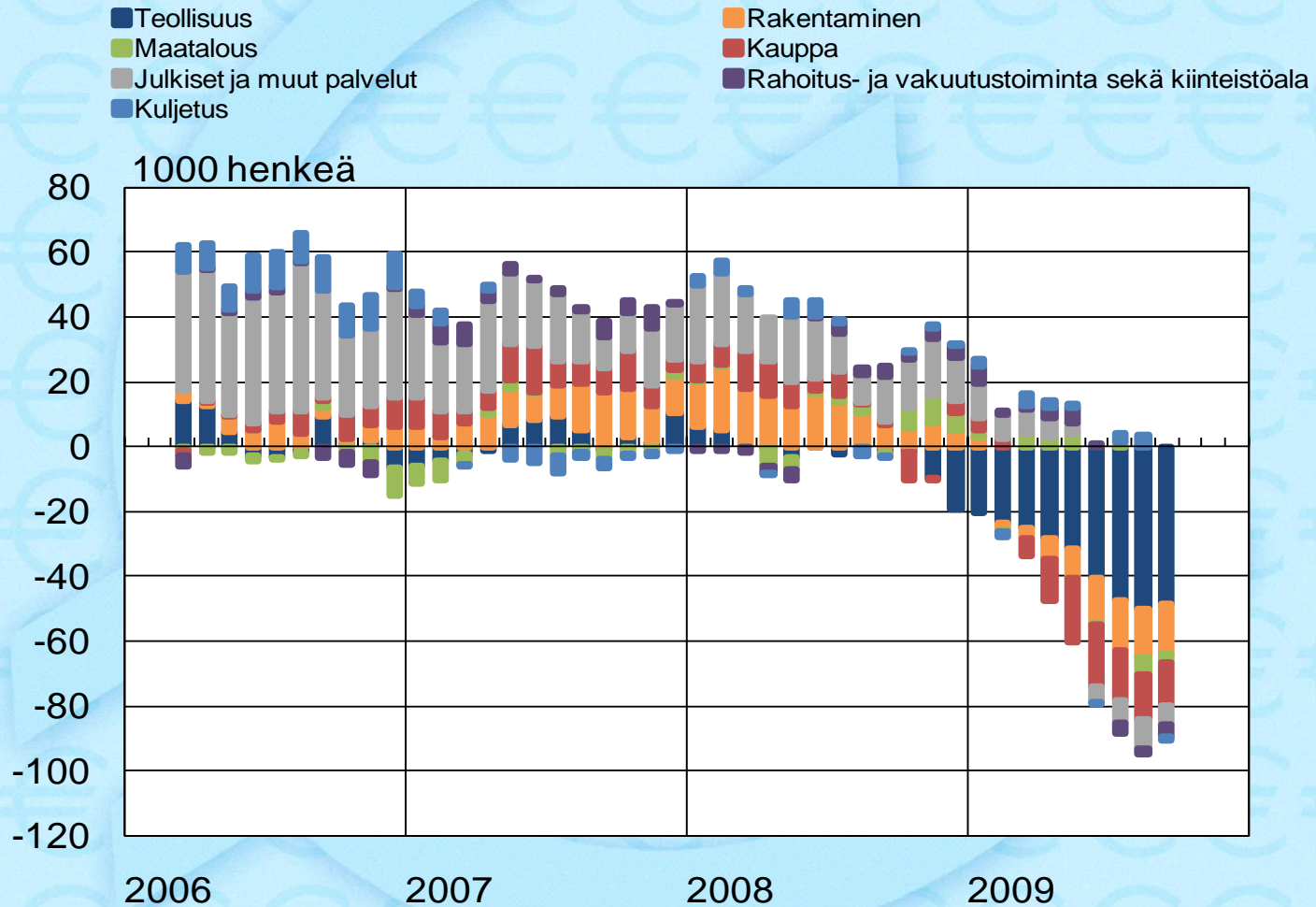
Suluissa viennin muutos vuoden takaa.

Investointihyödykkeiden uudet tilaukset ja Suomen vienti

Lähteet: Eurostat ja Tulli.

Työllisyys päätoimialoittain Suomessa

* Vuosimuutokset esitetty kolmen kuukauden liukuvina keskiarvoina.
Lähteet: Suomen Pankki ja Tilastokeskus.

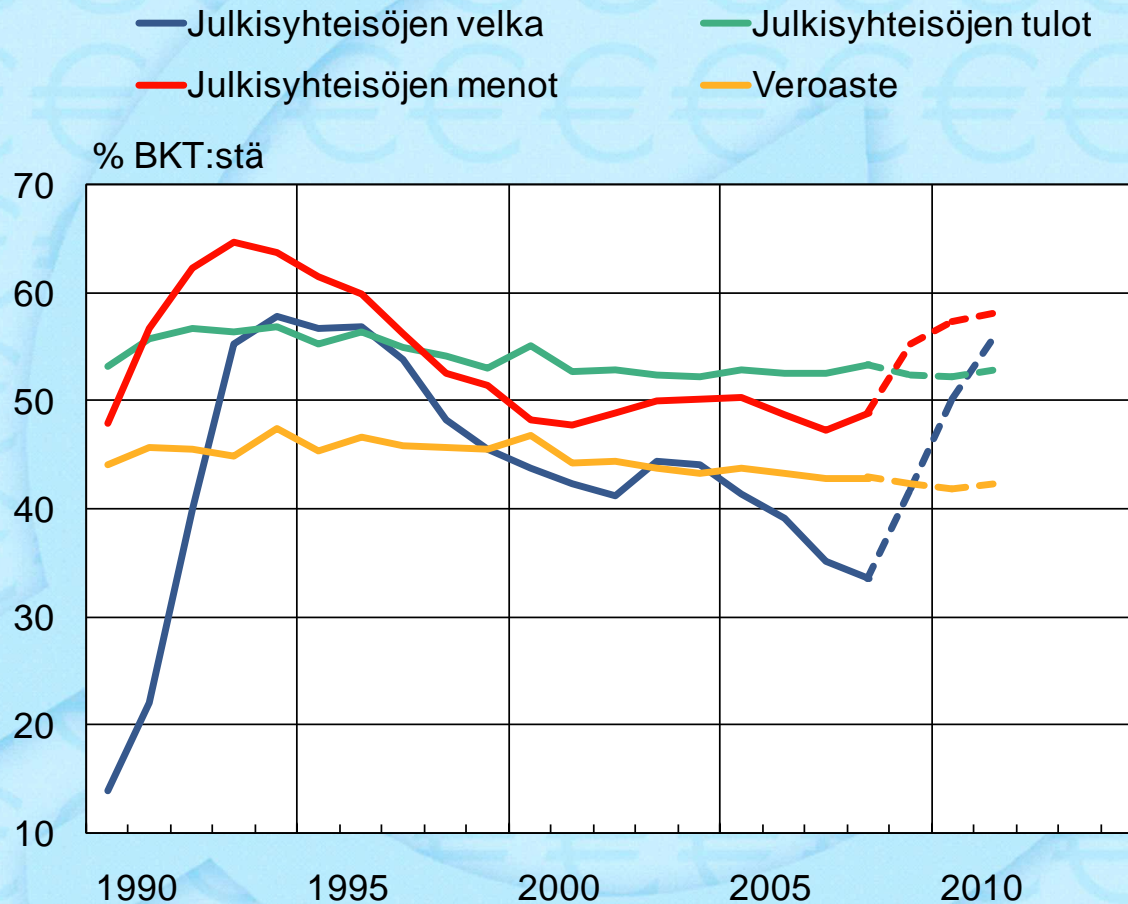
YKHI-inflaation hajotelma Suomessa

- Energia
- Jalostamattomat elintarvikkeet
- Jalostetut elintarvikkeet
- Teollisuustuotteet pl. energia
- Palvelut
- Kokonaisindeksi

YKHI = yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi.
Lähde: Tilastokeskus.

Julkisen talouden näkymät 2009 - 2011

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Julkisen talouden näkymät 2009–2011

% BKT:stä	2008	2009e	2010e	2011e
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto (ESA95)	4.4	-3.0	-5.2	-5.3
Valtio	0.9	-4.3	-5.9	-5.6
Kunnat	-0.2	-0.7	-0.8	-1.0
Sosiaaliturvarahastot	3.7	2.0	1.6	1.4
Julkisen sektorin perusjäämä	5.9	-1.5	-3.7	-3.4
Julkisyhteisöjen velka	33.6	41.9	50.2	56.1
Valtionvelka	29.4	36.8	44.3	49.3
Kokonaisveroaste	43.0	42.4	42.0	42.4

e = ennuste.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Kaksi skenaariota Suomelle

Negatiivinen skenaario – viennin rakennemuutos

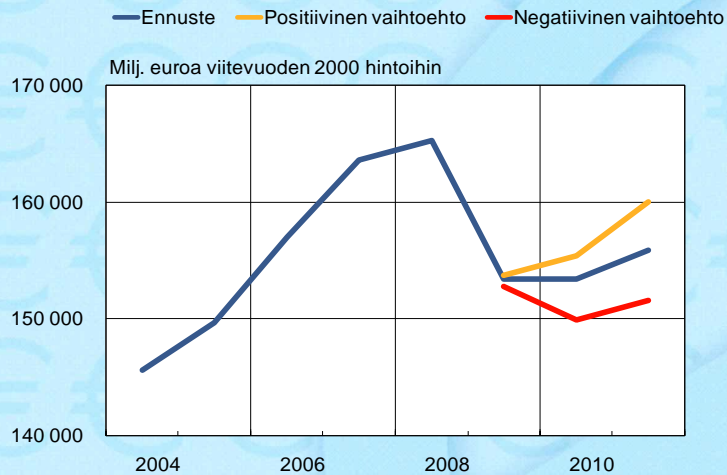
- ◆ Suomi hyötyi globalisaatiosta - tavaravienti kasvoi voimakkaasti 2005 – 2008.
- ◆ Vienti romahti loppuvuodesta 2008 kun investointitoiminnan pysähtyessä.
- ◆ Entä jos maailmantalouden elpyminen ei enää kanavoidu Suomen vientiteollisuuden kysynnäksi?
- ◆ Seuraus: vientiin ja investointi-tavaroihin keskittyneet yritykset vähentävät tuotantoaan Suomessa.
- ◆ Pääomaa ja työtä säästävien teknisten kehitysten kasvu hidastuu tilapäisesti.
- ◆ Pääomapanoksen hyödyntämisen heikkeneminen
 - samasta pääomapanoksesta saadaan aiempaa vähemmän tuotantoa.

Positiivinen skenaario - nopea toipuminen

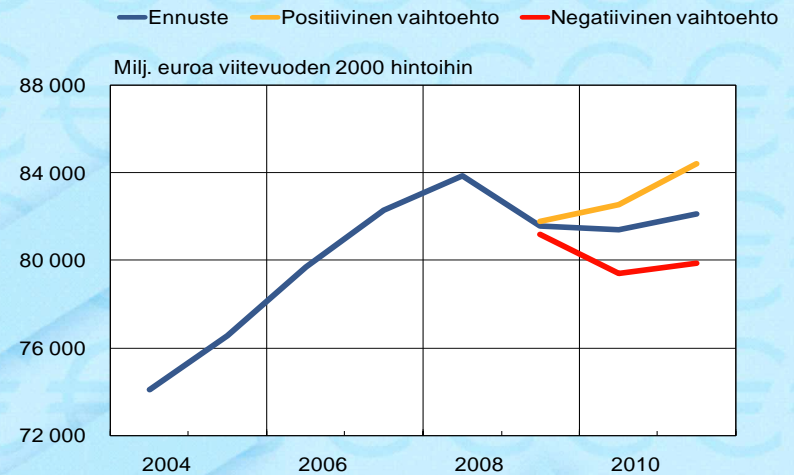
- ◆ Suomalainen teollisuus kykenee sopeuttamaan tuotantoaan ja tehostamaan toimintaansa hyvin nopealla aikataululla.
- ◆ Viennin kasvu kiihtyä jo tänä vuonna maailmanmarkkinoiden kasvua kovemmaksi.
- ◆ Työn tuottavuuden paranee, josta seuraa yritysten rajakustannusten lasku ja hintakilpailukyvyyn paraneminen.
- ◆ Kapasiteetin käyttöasteen alhainen taso edistää reagointikyvyn nopeutta.
- ◆ Rahoitussektorin ennakoitua nopeampi elpyminen:
 - edesauttaa yritysten rahoituksen saatavuutta ja
 - mahdollistaa uusien investointien aloittamisen.

Positiivinen ja negatiivinen skenaario

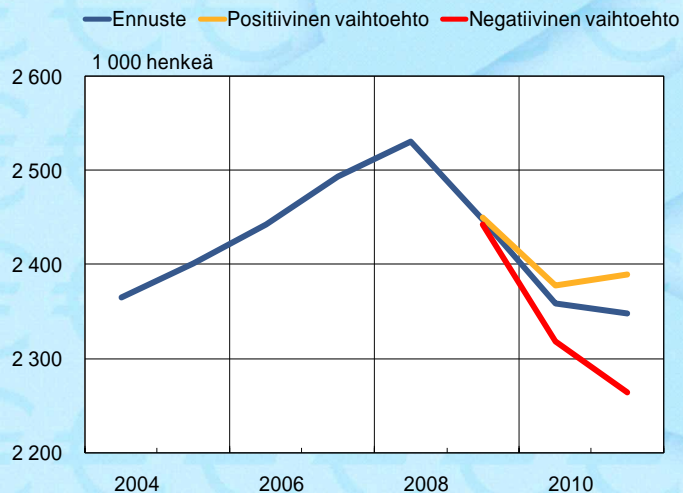
Bruttokansantuote

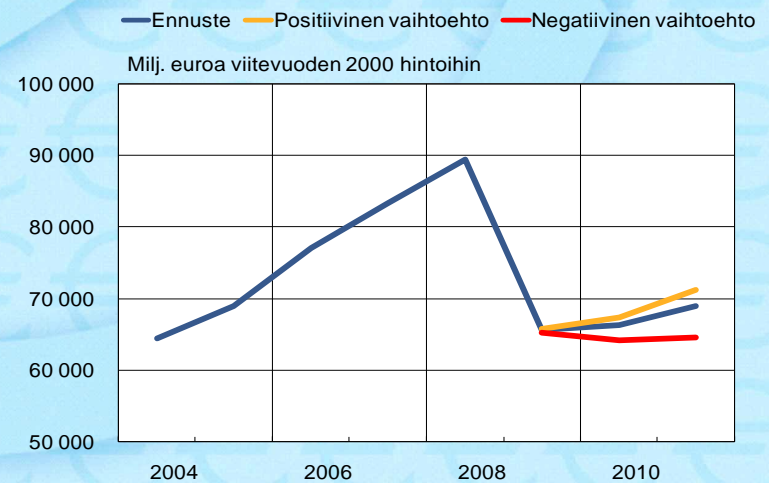
Yksityinen kulutus

Työllisyys

Vienti

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Kiitos